

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta filozofická

Norimberský proces a zločiny proti Francii

Hana Šindelářová

Bakalářská práce
2012

Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Hana Šindelářová**
Osobní číslo: **H07541**
Studijní program: **B6107 Humanitní studia**
Studijní obor: **Humanitní studia**
Název tématu: **Norimberský proces a zločiny proti Francii**
Zadávající katedra: **Katedra věd o výchově**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Student provede anlyzu problematiky událostí v průběhu druhé světové války ve Francii a na Norimberském procesu. Autorka danou otázku zhodnotí zpracováním dostupných materiálů, které objasní vývoj jež směřoval k Norimberskému procesu a pokusí se popsat situaci ve Francii během druhé světové války a v poválečné Francii. Základním pramenem výzkumu budou publikované prameny a literatura.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Heydecker, Joe J. a Leeb Johannes: Norimberský proces, 1.vyd. Praha:Ikar, 2007. ISBN 978-80-249-0940-0. Poltorak, A.I.: Norimberský proces, 1.vyd. Praha:Naše vojsko, 1971 ISBN 28/52-002-71. Gilbert, G. M.: Norimberský deník, 3.vyd. Praha:Máj, 1981 ISBN 23-064-81. Jackson, Julian: Francie v temných letech 1940-1944, 1.vyd. Praha:BB/art 2006. ISBN 80-7341-912-2, Beevor Antony, Cooperová Artemis: Paříž po osvobození 1944-1949 1.vyd. Pavel Dobrovský:BETA, 2004. ISBN 978-80-7306-306-1. Berrová Héléne: Deník židovské dívky v okupované Francii 1942-1944, 1.vyd. Paha:Vyšehrad, 2009. ISBN 978-80-7429-004-6

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Zbyněk Vydra, Ph.D.**
Ústav historických věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. dubna 2009**

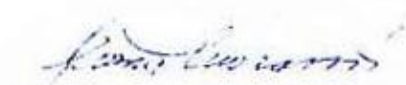
Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2011**

prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
děkan

 Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická
532 10 Pardubice, Studentská 84

L.S.

PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na mojí práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 20. 3. 2012

Hana Šindelářová

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala mému konzultantu, panu
Mgr. Zbyňkovi Vydrovi, Ph.D. za užitečné rady a vedení při zpracování mé
bakalářské práce.

SOUHRN

Bakalářská práce popisuje Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku a zločiny, kterých se nacisté dopouštěli ve Francii během druhé světové války. Její součástí je popis událostí, jež předcházely Norimberskému tribunálu a poválečné soudní vyrovnání, které následovalo ve Francii po Norimberském procesu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Norimberský proces - Francie - válečné zločiny - Vichy - Židé

ABSTRACT

This Bachelor thesis describes the International Military Tribunal at Nuremberg and the crimes which the Nazis committed in France during World War II. It includes a description of the events that preceded the postwar Nuremberg Tribunal and court settlement that followed in France after the Nuremberg Trials.

KEYWORDS

Nuremberg Trials - France - war crimes - Vichy – Jews

OBSAH

1	ÚVOD	5
2	VÝVOJ VÁLEČNÉHO PRÁVA A FRANCIE NA NORIMBERSKÉM PROCESU	7
2.1	VÝVOJ VÁLEČNÉHO PRÁVA	7
2.2	CESTA K MEZINÁRODNÍMU VOJENSKÉMU TRIBUNÁLU	9
2.3	MEZINÁRODNÍ VOJENSKÝ TRIBUNÁL A FRANCOUZSKÁ ROLE NA NORIMBERSKÉM PROCESU	10
3	ZLOČINY NA FRANCII	13
3.1	PLÁN NĚMECKA NA OBSAZENÍ FRANCIE	14
3.1.1	<i>Politická situace ve Francii</i>	15
3.2	KONEČNÉ ŘEŠENÍ ŽIDOVSKÉ OTÁZKY	17
3.2.1	<i>Židé ve Francii</i>	18
3.2.2	<i>Druhá fáze konečného řešení židovské otázky</i>	21
3.2.3	<i>Třetí fáze konečného řešení židovské otázky</i>	23
3.2.4	<i>Svědék z Osvětimi</i>	24
3.3	NĚMECKÉ ZLOČINY NA FRANCOUZSKÝCH OBYVATELÍCH	26
3.3.1	<i>Francouzští dělníci v totálním nasazení</i>	26
3.3.2	<i>Francouzští obyvatelé pod německým útlakem</i>	30
3.3.3	<i>Svědék z Dachau</i>	31
3.3.4	<i>Poslední stádium útlaku ve Francii</i>	33
4	POVÁLEČNÉ PROCESY VE FRANCII	34
4.1	POVÁLEČNÉ SOUDNÍ VYROVNÁNÍ S PHILIPPEM PÉTAIEM A PIERREM LAVALEM	34
4.2	POVÁLEČNÉ SOUDNÍ VYROVNÁNÍ S NĚMECKÝMI FUNKCIONÁŘI	36
4.3	POVÁLEČNÉ SOUDNÍ VYROVNÁNÍ S FRANCOUZSKÝMI MILICIONÁŘI	38
4.4	POVÁLEČNÉ SOUDNÍ VYROVNÁNÍ V NORIMBERKU	40
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	44
6	SEZNAM ZKRATEK	46
7	SEZNAM PŘÍLOH	47
8	ROZSUDKY VYNESENÉ TRIBUNÁLEM	50

1 ÚVOD

Téma Norimberský proces je velice populární téma poválečných událostí. Po zadání tohoto sousloví, se vám na internetu jen v českém jazyce zobrazí téměř šedesát tisíc odkazů. Přesto, že žijeme v době globální informovanosti, zájem o nedávnou historii klesá. Osvětu, alespoň v řadách mých vrstevníků, jsem začala už během přípravy ke své bakalářské práci.

O toto téma jsem se začala blíže zajímat, když jsem si v jednom článku historického časopisu přečetla o Norimberském procesu s nacistickými lékaři.

Jelikož je toto téma velmi obsáhlé, zaměřila jsem se na hlavní proces s Hitlerovou klikou a pro badatelskou činnost jsem si vybrala Francii, která je na procesu jakousi raritou, neboť byla jedinou mocností na straně žaloby, která byla po čas války okupovaná.

Bakalářskou práci jsem rozdělila do tří částí. V úvodu se věnuji problematice vývoje mezinárodního humanitárního práva, které šlo ruku v ruce s vývojem válečného práva. Bez těchto dvou prvků by nebylo možné vést Mezinárodní soudní tribunál v Norimberku. Ve stejné kapitole se podrobněji věnuji úloze tohoto precedentního procesu a úloze francouzské žaloby, která stála na straně vítězných mocností.

Druhá kapitola se zaměřuje na válečný sled událostí, které ovlivnily francouzskou politickou situaci, Židy ve Francii a francouzské obyvatelstvo. Přesto, že bylo napsáno velké množství knih na téma Norimberský proces, badatelé se otázkou francouzské žaloby téměř nezabývají. Francouzská obžaloba totiž nepředkládala obžalovací dokumenty a nevedla vyšetřování, a proto bych chtěla nacistické činy prokázat na jednotlivých událostech, které ovlivnily historii a vývoj francouzského národa.

Třetí kapitolou bych chtěla prokázat vliv Norimberského procesu na poválečný stav ve Francii, díky němuž bylo možné poválečné vyrovnání Francie s nacistickými i vichistickými funkcionáři.

Cílem mé práce je poukázat na důležitost vývoje humanitárního a poválečného práva, které mohly vymezit Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku a dopomohly se vyrovnat s nacistickými činy spáchanými ve Francii.

2 VÝVOJ VÁLEČNÉHO PRÁVA A FRANCIE NA NORIMBERSKÉM PROCESU

Norimberskému procesu předcházela dlouhá řada událostí na poli válečného práva a práva mezinárodně-humanitárního. Války jsou nerozlučitelně spjaté s lidskou historií, aby však byl možný rozvoj lidské civilizace, nastala potřeba definovat všeobecně platné normy. Nejdříve se muselo vymezit mezinárodní humanitární právo, aby bylo možné trestně stíhat „zločin podle mezinárodního práva“.

2.1 Vývoj válečného práva

Za vývojem mezinárodního humanitárního práva stály myšlenky vladařů, církevních představitelů, válečníků i filosofů. Tendence spojovat válku s kodexy neměly výlučně stejné geografické určení ani časovou rovinu. Tyto tendence se objevily už v 6. století před naším letopočtem, když Sun Tzu ve své knize *Umění války* popsal zvyk, ušetřit raněné a starce. K podobným krokům došlo v hinduistické kultuře¹, v Římě, Západořímské říši² a podobný směr můžeme najít i v islámské kultuře.

V Evropě byly sice tyto tendence zaznamenány od 16. století, ale nejdůležitějšími kroky, které daly vzniknout modernímu mezinárodnímu humanitárnímu právu a podle nichž se i orientoval norimberský tribunál, byly dva kroky, které změnila Cicerova zásada „ve válce právo mlčí“. Tyto dva kroky, na kterých byl posléze postaven základ pro odsouzení obžalovaných dle „zločinu podle mezinárodního práva“, se uskutečnily téměř ve stejný čas na dvou kontinentech, tzv. Ženevské konvence (1864), které vznikly na zasedání v Ženevě

¹ 200 let před naším letopočtem, podle kodexu o vedení války *dharmayuddha*, mohl být dotyčný dokonce stíhán před soudem.

² 6. stol. n. l. v Římě válečný zákoník *Strategia*, a Západořímské říši kodex *Ex Ruffo Leges Militares*, předepisovaly humanitární omezení války.

na popud Švýcara Henriho Dunanta a Haagské úmluvy (1863), které vznikly podle „Lieberova kodexu“ německého emigranta v USA Francise Liebera. Společně tak poskytly základ, na kterém se mohlo utvářet právo pro období války.³

Díky Mezinárodnímu humanitárnímu právu a zavedení Mezinárodního výboru Červeného kříže (1880), se začala zlepšovat situace alespoň pro vojáky raněné v poli. V průběhu let s vývojem válečných událostí v první světové válce bylo nutné revidovat a kodifikovat jak Ženevské konvence (1929), tak i Haagské úmluvy (1907). Bohužel zákon o ochraně civilních osob, který se navrhoval už po první světové válce, byl zahrnut mezi čtyři nové formulace Ženevských konvencí až 12. srpna 1949,⁴ po vývoji událostí za druhé světové války, potom co bylo civilní obyvatelstvo obětmi v 50% z celkového počtu obětí.⁵

Dalším a neméně podstatným mezníkem pro tvorbu „mezinárodní spravedlnosti“ v oblasti války byl Pařížský pakt, Briand-Kollegův pakt,⁶ který byl podepsán 27. srpna 1928 i prezidentem německé říše. Briand-Kollegův pakt odsoudil vedení války jako způsob řešení mezinárodních sporů, jedinou výjimku kterou pakt povoloval, bylo vést tzv. obrannou válku. Přestože na něj signatářské státy příliš nedbaly, pro norimberský tribunál byl nástrojem argumentace, na které postavili svou obžalobu.⁷

³ FUCHS, Jiří. *Mezinárodní humanitární právo*. Praha 2007, s. 11-13, ISBN 978-80-7278-424-0.

⁴ I. Ženevské konvence o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil v poli, II. Ženevské konvence o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil na moři, III. Ženevské konvence o zacházení s válečnými zajatci a IV. Ženevské konvence o ochraně civilních osob za války.

⁵ JUKL Marek. *Ženevské konvence a dodatkové protokoly* [online]. ck.czweb.org, ČČK Praha, 2004 [cit. 2011-3-11]. Dostupný z [www: <http://ck.czweb.org/cck/aktivity/konvence.html#A1>](http://ck.czweb.org/cck/aktivity/konvence.html#A1)

⁶ Všeobecná smlouva o odmítnutí války.

⁷ OVERY, Richard. *Výsledky: Nacistická elita v roce 1945 v rukou spojenců*. Praha 2004, s. 105, ISBN 80-7341-237-3.

2.2 Cesta k Mezinárodnímu vojenskému tribunálu

Dilema pro vítězné mocnosti vyvstalo s otázkou, jak se vypořádat s Německem, které mělo na svědomí hrůzy spáchané na jejich zemích a zároveň jak předejít nebezpečí, že vyjde najevo skutečnost vlastní spolupráce na mnoha z těchto zločinů? Každá země si toto vypořádání představovala jinak, Francie a Velká Británie chtěly dosáhnout co nejrychlejšího odsouzení s co nejmenší účastí na vyšetřování, tzv. „plán Napoleon“⁸ a Sovětský svaz si představoval rychlé řešení formou popravy celé hitlerovské kliky. Do toho zasáhl prezident Spojených států amerických Harry S. Truman a vyšetřováním pod zvláštním pověřením určil soudce Nejvyššího soudu Roberta Houghwouta Jacksona⁹

Na zakládacím zasedání Organizace spojených národů (UNO, United Nations Organization)¹⁰ v dubnu 1945, předložily Spojené státy návrh, jak by měl vypadat proces, jehož součástí by byl Mezinárodní soudní dvůr.¹¹

Díky Jacksonovi usedli v Londýně dne 26. června 1945 ke společnému jednání zástupci čtyř vítězných států, kde dospěli ke konečnému uspořádání soudního tribunálu na potrestání hlavních válečných zločinců. Za Spojené státy: vrchní soudce federálního nejvyššího soudu Jackson a deset asistentů, za Velkou Británii generální prokurátor sir David Maxwell-Fyke, lord kancléř William Jowitt a k nim jedenáct asistentů, za Francii: francouzský soudce Robert Falco, profesor mezinárodního práva André Gros a dva asistenti a za Sovětský svaz: generál Iona Nikičenko, viceprezident Nejvyššího soudu v Moskvě a dva asistenti.¹²

Po dlouhých jednáních byla dne 8. srpna 1945 podepsána dohoda o vytvoření Mezinárodního vojenského tribunálu.

⁸ Všichni měli být internováni na nějaký ostrov.

⁹ HEYDECKER, Joe J., LEEB Johannes. *Norimberský proces*. Praha 2007, s. 123-124, ISBN 978-80-249-0940-0.

¹⁰ Dříve Společnost národů. Česká zkratka OSN.

¹¹ Tamtéž, s. 125.

¹² Tamtéž, s. 123-125.

Ošemetnou otázkou aktivní spolupráce jejich zemí na válečných zločinech, vyřešili dohodou, že se u soudu budou projednávat pouze ty činy, které spáchali obžalovaní.¹³

Dohoda je shrnuta v sedmi základních bodech a je doplněná o Londýnskou listinu uvádějící zásady činnosti procesu.

Ústavní pravomoc a funkce Mezinárodního vojenského tribunálu jsou připojeny k Londýnské listině jako Charta Mezinárodního vojenského tribunálu.

2.3 Mezinárodní vojenský tribunál a francouzská role na Norimberském procesu

Město Norimberk kam byl soud umístěn, bylo vybráno pro jeho historický význam, ke kterému se tento soud vázal. Konaly se v něm stranické sjezdy, nacistické slavnosti a byly zde v září 1935 podepsány tzv. Norimberské zákony, které zlegalizovaly pozdější vyloučení Židů ze společnosti a umožnily Němcům oficiálně zahájit protizidovskou politiku.

Vysoký soud ohlásil žalobu v Berlíně 18. října 1945. Hlavní Norimberský proces byl otevřen 21. listopadu roku 1945 v Justičním paláci v Norimberku čtyřmi státy: Velkou Británií, Spojenými státy Americkými, Sovětským svazem a Francií.

Za Francii byli členy Mezinárodního vojenského tribunálu: francouzský hlavní žalobce Henry Donnedieu de Vabres a zástupce člena vojenského tribunálu Robert Falco. Pro tyto účely jim byl při líčení k dispozici sekretář Armand Martin Avard. V prvních dnech nepřítomnosti hlavního žalobce Françoise de Menthona jednal Charles Dubost a později byl de Menthon na pozici hlavního žalobce nahrazen Chapetierem de Ribesem.¹⁴

¹³ HEYDECKER, J. J., LEEB J. *Norimberský proces*, s. 127.

¹⁴ GORŠENIN, Konstantin Petrovič, ed. et. al. *Norimberský proces: sborník materiálů, Díl I.* Praha 1953, s. 75.

Problémy vznikly s názvoslovím, termín zločinného spiknutí se s právním řádem u Francouzů, Sovětů a Němců neslučoval a druhým problémem, se kterým se tento termín vázal, byl opodstatněný strach Francouzů a Sovětů, že by mohly vyjít na světlo zločiny, na kterých se podíleli, což by nakonec mohlo vyústit k žalobě proti nim samým. Proto sešlo z původního záměru obžalované stíhat z „všeobecného spiknutí s cílem rozpoutat agresivní válku“ a termín byl nahrazen obžalobou z vyvolání agresivní války.

Nyní bylo možné se soustředit na zločiny proti civilnímu obyvatelstvu, na konkrétní provinění při porušování zákonů a podílení se na krutostech spojené s válkou.¹⁵

Aby spiknutí nebylo pouhým tvrzením, vydalo ministerstvo války 26. dubnu 1945 pokyn pro shromažďování důkazních materiálů, které by prokázaly „povahu a cíle zločinného plánu“¹⁶ a které by tak usvědčily jednotlivé obžalované z úmyslu vést agresivní válku.

Zajímavostí na Norimberském procesu, oproti standardní právní praxi, nebylo dovoleno podřývat výpovědi svědků. Pro Norimberský proces byly výpovědi svědků klíčové, chtěli jimi určit, jak fungovalo rozdělení pravomocí u jednotlivých obžalovaných ve vládním aparátu. Podstatný rozdíl mezi obžalovanými tkvěl totiž v informovanosti.

Zločin podle mezinárodního práva se začal odvíjet od Norimberského procesu a vymezil se do tří kategorií: zločiny proti míru, válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, později se díky němu dostal do povědomí i termín genocida (1948) a podstatnou změnu, kterou zavedl do válečné praxe, byla odpovědnost konkrétních osob.¹⁷

¹⁵ OVERY, R. *Výslechy*, s. 64 – 65.

¹⁶ DELPLA, François. *Norimberský proces: Poučení z historie*. Praha 2009, s. 20, ISBN 978-80-7391-339-7.

Ještě dříve než byl vydán tento pokyn, byla USA, VB a SSSR založena 30. října 1943 Komise Spojených národů pro válečné zločiny (UNWCC, United Nations War Crimes Commission), která shromažďovala materiály pro budoucí procesy, ty však měly být vedeny v jednotlivých zemích, kde zločinci páchali své zločiny. UNWCC pomohla založit oficiální seznamy válečných zločinců.

¹⁷ ŠTURMA, Pavel. *Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinů podle mezinárodního práva*. Praha 2002, s. 9-10, ISBN 80-246-0305-5.

Podobně se vyslovil 17. ledna 1946 i francouzský hlavní žalobce de Menthon při své zahajovací řeči, v níž apeloval na ostatní, aby při posuzování charakteru zločinu byli jednotní, zločin přeci zůstává zločinem, ať byl vykonán skupinou, organizací či vládním tělesem a aby jeho odsouzení bylo poučením pro budoucí generace.¹⁸

Proces byl zahájen proti členům skupin či organizací z vedoucího sboru nacistické strany, bezpečnostní policie (SS, Sipo – Sicherheitspolizei), včetně bezpečnostní službě (SD, Sicherheitsdiens), Tajné státní policii (Gestapo, Geheime Staatspolizei), úderným, útočným oddílům (SA, Sturmabteilung), dále proti generálnímu štábu a vrchnímu velení ozbrojených sil Německa. Zástupci na procesu se zavázali vést spravedlivý soud, aby všechny národy viděly, včetně toho německého, že němečtí státníci nejsou souzeni, protože válku prohráli, ale protože ji začali.

Po událostech s Polskem, kdy Francie spolu s Velkou Británií vyhlásily v září 1939 válku Německu, nemohla francouzská obžaloba obvinít německé vládní zástupce z útočné války proti nim, což značně ztížilo celou francouzskou pozici při obžalobě. Také tu existovala možnost, jestliže by se dostaly při veřejném přelíčení na povrch informace, které by zdiskreditovaly tehdejší vládu, mohla by Francie čelit stejně závažným obviněním jako Německo. Francie se tak na Norimberském procesu stáhla do pozadí a raději byla prezentována jako ztělesnění „mučednických národů“ západní Evropy.¹⁹

Hlavní žalobce za Francii de Menthon svou zahajovací řeč pronesl 17. ledna 1946, při které hned v úvodu jedním dechem osočuje Hitlerovu kliku z pustošení francouzské země a francouzské duše obyvatelstva, která se dopustila pod jejich vlivem fyzického a psychického teroru a stejně tak týmž dechem dokáže oslavovat

¹⁸ Abychom však mohli doufat, že bude na základně mezinárodní morálky a mezinárodního práva vytvoření mezinárodního společenství v duchu svobodné spolupráce národů, je potřeba, aby bylo Německo proto, že si usmyslelo, připravilo a rozpoutalo útočnou válku, která měla vzápětí smrt milionů lidí a záhubu četných národů a proto, že se dopustilo nejhnusnějších zločinů v letech válečných operací, prohlášeno vinným. Je potřeba potrestat také vedoucí činitele Německa, kteří jsou za to odpovědní. Nebudou-li odsouzeni a nebude-li učiněno zadost spravedlnosti, pak ztratí národy víru v možnost výkonu spravedlnosti. “ Cit. dle GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl I*, s. 240.

¹⁹ DELPLA, F. *Norimberský proces*, s. 241-243.

francouzského ducha, který dřímá ve francouzském odboji, který svou chrabrostí vytáhl Francii z popela hanby.

Díky Pařížskému paktu, byla válka zahrnuta do mezinárodního práva. Jelikož operace vedené v průběhu agrese za účelem pokračovat v této agresi, působí škodu na jednotlivých osobách a majetku, stává se válka předmětem právní povahy podle zákonodárství každého státu. Hlavní žalobce de Menthon to podtrhl, když při své zahajovací řeči pronesl:

„Válka zahájená za porušení mezinárodního práva ztrácí skutečný právní význam války. Válka se stává loupeživým jednáním a záměrným zločinem [...] je nejen porušením mezinárodního práva, nýbrž i v plném rozsahu zločinem, ježto je to počátek k soustavnému páchání zločinů. Protože ti, kdož dali rozkaz k zahájení války, nesměli po právu sáhnout k násilí a protože to byli přímo funkcionáři orgánů státu, který byl vázán svými závazky, musí být pokládáni za hlavní strůjce nesčetných útoků proti životům a majetku, útokům to, které jsou přísně trestány podle všech platných norem trestního práva.“²⁰

3 ZLOČINY NA FRANCII

Agrese namířená proti Francii nebyla pouhým útokem a okupováním dobyté Francie, agrese, které se obžalovaní svými rozhodnutími dopouštěli, byla namířena proti těm, kteří jejich rozhodnutím podléhali svými životy: francouzskému obyvatelstvu a Židům ve Francii.

²⁰ Cit. dle GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 256.

3.1 Plán Německa na obsazení Francie

Německý kancléř Adolf Hitler ještě v lednu 1935 několikrát prohlašoval, že nevznese proti Francii žádné územní požadavky. Hitlerova taktika byla, držet Francii v šachu a přesto na ni nevyvíjet přehnaný nátlak. Této taktiky využíval až do roku 1938, než vyslal ministra zahraničí Joachima von Ribbentropa²¹ do Paříže, aby podepsal francouzsko-německou deklaraci o hranicích mezi oběma státy.²²

V záznamech, které se objevily na Norimberském procesu, se již v letech 1937 a 1939 Hitler zmiňoval o vedení války proti Francii. Na tajné schůzce konané 5. listopadu 1937 v tzv. Hossbachově záznamu, Hitler zmiňoval svůj plán vést agresivní politiku proti Francii a Anglii, jakožto s německými úhlavními nepřáteli.²³ Schůzky se zúčastnili: vrchní velitel Luftwaffe a Hitlerův zástupce Hermann Göring, německý generál Werner von Fritsch,²⁴ polní maršál Werner von Blomberg,²⁵ generál admirál Erich Raeder a ministr zahraničí Konstantin von Neurath.²⁶

Na schůzce z 23. května 1939, která byla svolána ve stejné věci, byli opět přítomni Göring s Raederem a spolu s nimi se na schůzce objevil i nově jmenovaný generál Wilhelm Keitel.²⁷

Po událostech s Polskem se situace mezi Německem a Francií změnila. Po porušení Mnichovské dohody, kdy přes své záruky Francie a Velká Británie nepodpořily Československo a to se tak ocitlo v rukou nacistů, odmítly tyto dva státy stejnou chybu opakovat s Polskem. Přestože VB a Francie krveprolití v Polsku nezabránily, vyhlásily však v září 1939 Německu válku.²⁸

²¹ Do roku 1938 byl ministrem zahraničí Konstantin von Neurath.

²² GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces*, s. 252.

²³ V tomto záznamu spekuluje především o politickém vypořádání se s Československem a Rakouskem.

²⁴ Zemřel 22. září 1939 v Polsku.

²⁵ Zemřel 14. března 1946 v Norimberku.

²⁶ GILBERT, G. M. *Norimberský deník*. 3. Praha 1981, s. 44-45.

²⁷ GORŠENIN, Konstantin Petrovič ed. et. al. *Norimberský proces: sborník materiálů, Díl 2*. Praha 1953, s. 558. Keitel byl krátce předtím jmenován a nebylo prokázáno, že se schůzky účastnil s vědomím, na jaké téma bude předmětem schůzky.

²⁸ Sitzkrieg je tzv. „válka vsedě“ - trvala až do dubna 1940.

Protože se Německo dopustilo agresivního jednání proti Polsku, porušilo tak mezinárodní konvence.²⁹ Podstatou obvinění na Norimberském procesu bylo, že se obžalovaní během let účastnili plánování, přípravy, rozpoutání a vedení útočných válek, což bylo klasifikováno jako porušení mezinárodních smluv, dohod a záruk.³⁰

Říšskou vládu soudní tribunál v Norimberku prohlásil za organizaci nezločinnou, usoudil tak ze dvou důvodů. Prvně nebylo prokázáno, že by fungovala jako skupina a za druhé, ti, kteří tvořili skupinu vykonavatelů zločinné politiky, nebyli v tak rozsáhlém počtu, aby nemohly být zločiny posuzovány v souvislosti s každou jednotlivou osobou. Proto zločiny, kterými obžalovaní svou politikou obžalovaní ohrožovali obyvatele na území Francie, byly uvedeny u jednotlivých obžalovaných.³¹

3.1.1 Politická situace ve Francii

Plukovník Charles de Gaulle v lednu 1940 zaslal osmdesáti významným osobnostem memorandum, kde poukazoval na nebezpečí, která Francouzům hrozila v německé taktice boje, přesto na jeho varování nebyly brány ohledy.

Německý generál Heinz Guderian, který četl de Gaullovu knihu, použil jeho strategii, bleskovou tankovou ofenzívu, která zcela ochromila francouzskou armádu a ta pod vedením vysloužilých a opatrných generálů nestačila ani pořádně zareagovat.³²

Nerozhodnost uvnitř vlády donutila Paula Reynauda³³ k přizvání maršála Philippa Pétaina³⁴ podílet se na vládě.

²⁹ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 2*, s. 252.

³⁰ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 78.

³¹ Tamtéž, s. 544-545.

³² KERSAUDY, François. *De Gaulle a Churchill: Srdečná neshoda*. Praha 2006, s. 38-39, ISBN 80-7312-023-2.

³³ V březnu 1940 se po Édouardovi Daladierovi stal ministerským předsedou ve Francii.

Počátkem června ochromil Francii tzv. exodus, neboli masivní přesun, přesuny stonásobně zvýšily počet obyvatel na jihu. Dne 10. června, téhož dne co i Itálie vyhlásila válku Francii, opustila vláda Paříž a ponechala ji otevřenou německým vojskům, kteří ji obsadili již 14. června.³⁵

Reynad tak pod tlakem okolností 16. června podal demisi a maršál Pétaine byl osloven, aby vytvořil vládu. Když se generál de Gaulle dozvěděl o Raynaudově demisi, požádal Winstona Churchilla o poskytnutí azylu v Londýně, kam odletěl hned 17. června a kde se později utvořila Svobodná Francie v čele s generálem de Gaullem.

Pétaine téhož dne (17. června 1940) pronesl svůj první projev, ve kterém však udělal osudovou chybu, prohlášení vyznělo, že příměří již bylo s Němci uzavřeno. Kvůli této chybě bylo zajato 1,85 milionu francouzských válečných zajatců.³⁶

Po necelých šesti týdnech francouzského vzdorování, byly mezi francouzskou a německou vládou podepsány podmínky příměří.

Německo 22. června v podepsaných podmínkách příměří požadovalo: aby Francie byla demobilizována na pouhých 100 000 vojáků, tento počet byl určen k zajištění pořádku, v podmínkách příměří Pétaine také podepsal, že Německo bude okupovat 3/5 francouzského území včetně atlantického pobřeží, v článku 8 tohoto příměří stálo, že loďstvo bude odzbrojeno, ale lodě zůstanou v přístavech a další bod podmínek se týkal již zmíněných válečných zajatců, ti měli zůstat v zajetí až do podpisu mírové smlouvy.³⁷

Nic z toho nepřekročilo to, co si Pétaine zadal neporušit. Nastavit podmínky, tak aby s nimi Francie souhlasila, byl od počátku Hitlerův plán, nechtěl totiž, aby Francie od příměří odstoupila.³⁸

Po příměří z konce června 1940 byla Francie administrativně rozdělena do několika oblastí: sever a západ podléhaly německému vojenskému velení, vláda

³⁴ Díky vojenským zásluhám v bitvách na Marně a u Verdunu se ve Francii těšil velké popularity.

³⁵ JACKSON, Julian. *Francie: v temných letech 1940-1944*. Praha 2006, s. 132-135, ISBN 80-7341-912-2.

³⁶ Srov. JACKSON, J. *Francie*, s. 140 a KERSAUDY, F. *De Gaulle a Churchill*, s. 82.

³⁷ KERSAUDY, F. *De Gaulle a Churchill*, s. 62-63.

³⁸ JACKSON, J. *Francie*, s. 141.

Vichy se usídlila ve středu a jihu Francie a částečně si udržovala svou suverénnost, Alsasko a bylo přičleněno k Bádensku, Lotrinsko k Sárské Falci, dva departmenty, které byly významné svým báňským hospodářstvím na severu, byly převedeny do oblasti příslušející vojenskému veliteli v Bruselu a jihovýchod byl obsazen italskými oddíly.³⁹

Díky relativně vysoké míře suverenity se Francie dostala pod velení maršála Pétaína a po podmínkách příměří, se z Francie, tehdejší republiky, stal ze dne na den policejní stát.

V okupované zóně měla Hitlerova klika své zástupce: jednoho z nejvyšších nacistických představitelů říšského ministra propagandy Paula Josepha Goebbelse,⁴⁰ roku 1944 zastával propagandu, cenzuru a kulturní politiku francouzský politik Philippe Henriot.⁴¹ Představitel říšského vůdce SS Heinricha Himmlera byl v Paříži německý policejní důstojník SS Helmut Knochen, ten vedl Himmlerovu bezpečnostní policii a bezpečnostní služby, na pořádek dohlížel generál Otto von Stülpnagel, zástupce Göringa. Stülpnagel byl vojenským velitelem ozbrojených sil ve Francii (MBF, Militärbefehlshaber in Frankreich), v okupované zóně byla MBF nejvyšším orgánem. Zástupcem ministra zahraničí Ribbentropa byl ve Francii plukovník SS Dr. Heinrich Otto Abetz.⁴²

3.2 Konečné řešení židovské otázky

Podle svědecké výpovědi bývalého kapitána SS Dietera Wislicenyho, bylo „konečné řešení židovské otázky“ třetí a závěrečnou fází.⁴³ V Německu a ve všech

³⁹ SPOERER, Mark. *Nucené práce pod hákovým křížem: Zahraniční civilní pracovníci, váleční zajatci a vězni ve třetí říši a v obsazené Evropě v letech 1939 – 1945*. Praha 2005, s. 61, ISBN 80-7203-708-0. Z tohoto území italská vláda nechtěla vydat židovské obyvatelstvo.

⁴⁰ V Berlíně 1. května 1945 spáchal sebevraždu.

⁴¹ 28. června 1944 byl zavražděn odbojáři.

⁴² JACKSON, J. *Francie*, s. 182.

⁴³ Srov. GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 2* s. 26, EMMERT, František. *Holocaust*. Brno 2006, s. 30-31 ISBN 80-251-1204-7. Do roku 1940 byla první fází směrnice pro Německo a jím obsazené oblasti, ze kterých byli Židé nuceni se vystěhovat, (pokr. na následující str.)

zemích okupované Němci existovalo tzv. židovského oddělení (VI B 4) (RSHA, Reichssicherheitshauptamt), vedené Adolfem Eichmannem,⁴⁴ který ho zadal veliteli bezpečnostní policie a SD Reinhardovi Heydrichovi.⁴⁵ Spolu s Eichmannem představili svůj plán 20. ledna 1942 na konferenci ve Wannsee. Akce měla skoncovat s životy 11 milionů evropských Židů, do nichž byli zahrnuti Židé z celé Francie, z okupovaného území (cca 165 000) a kvůli velkému přesunu Židů z obsazených zemí, se nacházel se velký počet Židů ve Francii v neokupované části (cca 700 000). Aplikací „konečného řešení židovské otázky“ byl Holocaust. Dokumentace z Wannsee se zmiňuje i o Židech, kteří budou zapojeni do pracovního procesu, při němž se počítá s „přirozeným úbytkem“. S evakuacemi ve Francii si nacisté kvůli francouzské spolupráci starosti dělat nemuseli.⁴⁶

3.2.1 Židé ve Francii

Antisemitismus měl své kořeny ve Francii ještě před celou situací s Hitlerovým Německem. O sto padesát let dříve francouzský diplomat, spisovatel a etnolog, Joseph-Arthur Comte de Gobineau, který se zabýval i sociálními vědami, napsal knihu *Esej o nerovnosti lidských ras*, nebyla psána pro účely, jako byl vznik holocaustu a genocidy,⁴⁷ avšak byla jednou z inspirací pro Hitlerovu ideologii, kterou byla nadřazenost árijské rasy.⁴⁸ Tato kniha dokonce podnítila

druhou fází byla koncentrace Židů do tzv. ghet, již v těchto ghettech Židé umírali na nelidské podmínky, zemřela jich tak zhruba pětina, nejznámější ghetto ve Francii bylo u Paříže, v táboře Drancy.

⁴⁴ Vykonavatel Holocaustu, byl v KVĚTNU 1960 vypátrán izraelskou tajnou službou v Latinské Americe. V Izraeli byl 31. května 1962 odsouzen a popraven.

⁴⁵ Po smrti Heydricha byl nahrazen obviněným Kaltenbrunnerem.

⁴⁶ FRANKL Michal. *Protokol z konference ve Wannsee* [online]. Židovské muzeum v Praze, Institut tereziánské iniciativy, 2004 [cit. 2011-9-11]. Dostupný z [www: <http://www.holocaust.cz/cz2/resources/documents/final_solution/wannsee_protocol >](http://www.holocaust.cz/cz2/resources/documents/final_solution/wannsee_protocol)

⁴⁷ Termín se ustálil v roce 1948.

⁴⁸ Podle Gobineaua „Aryans“ tj. germánské národy.

i francouzské politiky k myšlence, začlenit antisemitismus do svých programů a tak se v 90. letech stal antisemitismus součástí francouzské politiky.

Do povědomí Francouzů přišel pojem antisemitismus nejvýznamněji koncem 19. století spolu s tzv. Dreyfusovou aférou a to, když byl Alfred Dreyfus, židovský důstojník francouzského generálního štábu, nespravedlivě obviněn ze špionáže a při procesu a rozsudku hrál významnou roli jeho židovský původ, který mu v procesu přitížil.⁴⁹

Z předcházejících odstavců se může zdát, že Francouzi měli stejné smýšlení jako Němci a tudíž by mohli směřovat i ke stejnému cíli, podobné srovnání je možné si přečíst v knize Jehudy Bauera v kapitole *Ucelené interpretace holocaustu*, kde se zabývá srovnáním historických prací svých kolegů. Poukazuje na myšlenku kolegy Daniela Jonaha Goldhagena, který porovnává země, kde se antisemitismus vyskytoval, jako například ve Francii. Při jeho bádání se snažil poukazovat na rozdíl v angažovanosti obyčejných lidí, tedy obyčejných německých obyvatel v Německu a obyčejných francouzských obyvatel ve Francii. Ačkoli Bauer vytknul svému kolegovi, že nepředvedl, čím přesně byli Němci způsobilější k vraždění Židů než Francouzi, Italové nebo Rusové, spolu s dalšími svými kolegy spisovateli Christopherem R. Browningem a Jisraelem Gutmanem se shodují, že na naprostou většinu německého obyvatelstva měl Hitler takový vliv, že byli ochotni pro něj Židy vraždit. Takový vliv nikdo ve Francii na francouzské obyvatelstvo neměl.⁵⁰

S Hitlerovým nástupem k moci se situace pro Židy v Německu změnila a byli nuceni emigrovat. Cesty německých Židů z největší části směřovaly do Jeruzaléma, tam se však také bránili velkému přílivu židovské populace a tak někteří museli zvolit jinou zemi. Po Jeruzalému byla Francie tou, kam němečtí Židé nejvíce migrovali (cca 100 000 Židů).⁵¹ Postupně když Německo začalo okupovat východní státy, narůstal počet přesunutých cizinců (85% Židé) ve Francii. Tím rostl antisemitismus a xenofobie u francouzských obyvatel a vláda

⁴⁹ EMMERT, F. *Holocaust*, s. 6-7.

⁵⁰ BAUER, Jehuda. *Úvahy o holocaustu*. Praha 2009, s. 114-118, ISBN 978-80-200-1739-0.

⁵¹ EMMERT, F. *Holocaust*, s. 19.

začala vydávat diskriminační zákony. V období od května až listopadu 1938 se týkaly u ubytování cizinců a těch, kteří jak bylo interpretováno, představovali „hrozbu“ pro francouzský národ. Listopadový dekret byl rozšířen o denaturalizaci a naturalizaci dětí narozených rodičům ve Francii, kteří měli potíže se zákonem.

Pro tyto účely vláda Třetí republiky vystavěla internační tábory v Le Vernet – d’Ariège pro muže a pro ženy tábor v Rieucros v Lozere⁵² kde byli internováni zadržováni do února 1942, než byli přemístěni do táborů v okolí Paříže (Brens nebo La Petite-Rocquette).

V článku 19 dohody o příměří mezi Francií a Německem (22. června 1940), se Vichy zavázalo, vydat Německu všechny žijící Židy ve Francii, o něž požádají, díky těmto dekretům měli už velkou část Židů pod dozorem.⁵³

Okupovaná území podléhaly Německu a jeho protižidovským zákonům - zákony o občanství přijalo Německo 15. září 1935 a Norimberské předpisy o nošení Davidovy hvězdy⁵⁴ byly v Německu platné od 19. září 1941. Francie, která byla na 6 místě v rychlosti přijetí nacistických opatření, tzv. Židovský statut zavedla od 3. října 1940. Ve francouzské variantě tohoto německého nařízení existovala výjimka,⁵⁵ v článku 8 mohl být francouzský Žid s osobním dekretem, vydaným státem, vyjmut z omezení, která byla uvalena na francouzské Židy, policie však tento článek často opomíjela a nedělala velké rozdíly mezi Židy z Francie a Židy z jiných zemí.⁵⁶

První statut z 3. října 1940 stanovil, že za Žida je považován každý, kdo má dva nebo tři prarodiče židovské rasy a žije zároveň v manželství s partnerem židovského původu. Počátkem června 1941 byl vydán tzv. Druhý statut, který vymezil pojem položida. Oba zákony znamenaly vyloučení Židů z mnoha

⁵² První tábor zřízen pro tyto účely, otevřen 21. ledna 1939.

⁵³ Srov. JACKSON, J. *Francie*, s. 120-125, CURTIS a Michael. *Verdikt nad Vichy: Moc a předsudek ve Vichistickém režimu Francie*. Praha 2004, s. 184-185, ISBN 80-7341-183-00.

⁵⁴ Davidova hvězda nahradila dřívější žlutou pásku, kterou lidé starší 10 let byli povinni nosit.

⁵⁵ Osoby, které se výjimečným způsobem zasloužili o francouzský stát, ve vědecké či umělecké sféře.

⁵⁶ Srov. BERROVÁ, Hélène. *Deník: deník židovské dívky v okupované Francii 1942-1944*. Praha 2009, s. 9, ISBN 978-80-7429-004-6 a EMMERT, F. *Holocaust*, s. 28-29.

zaměstnání: školství, armády, politiky a sdělovacích prostředků. Zároveň dávaly policejním prefekturám oprávnění zavírat Židy do internačních táborů.⁵⁷

V německém 8 nařízení z 29. května 1942 ukládalo povinnost všem Židům, od 6 let, nosit na oděvu žlutou hvězdu. Každý prefekt měl na starosti svůj department a měl pravomoc některé německé požadavky schvalovat a upravovat. V departmentu Seine⁵⁸ byl na žádost Němců dne 7. června 1942 vydán příkaz o cestování v metru, Židé směli cestovat v tomto departmentu pouze v zadních vagónech. Ve stejném departmentu v 9 nařízení měli Židé zakázáno chodit do obchodů, směli nakupovat od 15 – 16h, kdy byly všechny obchody stejně zavřené. Protižidovská opatření patřila do první fáze, kdy nacisté chtěli vyřadit Židy z většinové společnosti.⁵⁹

3.2.2 Druhá fáze konečného řešení židovské otázky

Druhou fází nacistického plánu s Židy, bylo koncentrovat je do ghatt, místo, kde shromažďovali Židy, tyto prostory vznikaly v průběhu let 1940 a 41. Význam ghatt Němci interpretovali jako místo ke „zlepšování vztahů“ mezi Němci a Židy. Již v těchto ghettech Židé umírali na nelidské podmínky, zemřela jich tak zhruba pětina, nejznámější ghetto ve Francii bylo u Paříže, v táboře Drancy, odkud byli posléze internovaní hromadně převezeni do míst k uskutečnění třetí fáze nacistického plánu s Židy.⁶⁰

Největší shromažďovací akce ve Francii proběhla v Paříži v červenci 1942, proběhla během 2 dnů 16. a 17. července 1942, bylo při ní zadrženo 12884 Židů (3031 mužů, 5802 žen a 4051 dětí). Při této akci, které se říká Vél d’Hiver, byli

⁵⁷ KLARSFELD, Serge. *Memorial to the Jews deported from France 1942-1944: documentation of the deportation of the victims of the Final Solution in France*, 2. New York 1983, s. 10, OCLC 83-70278.

⁵⁸ Pod department Seine patřila i Paříž.

⁵⁹ BERROVÁ, H. *Deník*, s. 49.

⁶⁰ EMMERT, F. *Holocaust*, s. 30-31.

všichni zavření ve velodromu, bez vody, namačkaní na sobě, dokonce této akce nebyli ušetřeni ani Židé z nemocnic i ti s nakažlivými nemocemi, všichni byli zavření společně.⁶¹

Po pěti dnech byli zatčeni ve dnech 27. března, 5. června a 22. června 1942 odvezeni do zvláštních táborů, odtud byli deportováni do Osvětimi, tisíc z nich mělo francouzské občanství. Původně byl německý zájem zaměřen na okupovanou zónu, avšak horlivý René Bousquet⁶² nabídl i Židy z neokupované zóny a to ty, kteří byli u nich umístěni v internačních táborech.

Aby se shromáždil co největší počet Židů v okupované Francii, musela asistovat i francouzská policie, ve Vichy byl pro židovské záležitosti zřízen speciální odbor vichistické policie (POJ, Police aux questions juives). Při razii Vél d'Hiver pařížská policie asistovala pouze u shromažďování Židů.⁶³

Protože se Německo v lednu 1942 rozhodlo vyhladit všechny Židy v Evropě, od 30. července byli pronásledováni i francouzští Židé. Zatýkáni a následné deportace probíhaly v obou zónách, po razii Vél d'Hiver bylo ve Francii do konce roku zatčeno a deportováno 38 802 Židů, v té době téměř všichni deportovaní neměli francouzské občanství.

Vláda Vichy měla podle vzoru v okupované Francii od ledna 1941 zřízený speciální odbor vichistické policie pro židovské záležitosti a v rámci vylučovacích nařízení odebrala občanství 6000 francouzských Židů.⁶⁴

Podmínky v táborech v okupované a neokupované části se od sebe příliš nelišily, v neokupované zóně byly nejhorší podmínky v táboře Gurs, kam byl po červnu největší přesun migrujících Židů (65 000), v zimě na přelomu let 1940/41 tam zemřelo přes tisíc lidí. Celkem zemřelo v táborech v neokupované Francii kolem 3 000 Židů.

Francouzské internační tábory bychom nenašli pouze v okupované a neokupované části Francie, tábory byly zřízeny i na území, kde měla Francie své koloniální území v Severní Africe.⁶⁵

⁶¹ BERROVÁ, H. *Deník*, s. 92.

⁶² Francouzský státní úředník ve vládě Vichy.

⁶³ Tamtéž, s. 165, 225.

⁶⁴ JACKSON, J. *Francie*, s. 223, 163-164.

3.2.3 Třetí fáze konečného řešení židovské otázky

V okupované zóně se původně nacházelo roku 1940 15 táborů, Němci je pro snadnější orientaci zredukovali. Když Němci zabrali i jižní zónu Francie (1942), začaly z ghatt ve Francii v roce 1942 odjíždět první transporty. Z tábora Compiègne byl dne 27. března 1942 uskutečněn první transport z Francie a mířil rovnou do vyhlazovacího tábora Osvětim⁶⁵. Podle dochovaných záznamů bylo deportováno 1112 osob, ze kterých bylo 23 přeživších, druhý konvoj vyjel z Compiègne 5. června 1942 a do Francie se vrátilo 41 deportovaných, dohromady bylo transportováno přes 2000 osob, nejen židovského původu. Deportace, jež proběhly 28. června a 5. srpna 1942, z Beaune-la-Rolande u Orléansu do Osvětimi, bylo na smrt posláno 2052 Židů. Z transportu z 28. června bylo 1004 mužů selektováno na práci a přežilo jich 55, z transportu z 5. srpna do Osvětimi přijelo 704 Židů, z 310 osob přežilo pět mužů a jedna žena.

Třetím takovým táborem v okupované Francii byl internační tábor Pithiviers, ze kterého vyjelo 6 transportů. První proběhl 25. června 1942, dohromady bylo vypraveno kolem 4000 osob, v posledním konvoji bylo 21. září 1942 z tisíce osob 175 dětí narozených ve Francii. „Nejproduktivnějším“ táborem byl internační tábor v Drancy, kromě 6 transportů směřovaly všechny konvoje z Drancy do Osvětimi.

Zpočátku pořádek zajišťovali francouzští četníci v čele s francouzskými představiteli, kteří podléhali rozkazům nejdříve kapitána SS Theodora Danneckera a poté staršího velitele útočné jednotky SS Heinze Roethkeho. Praxí bylo, že návrhy na transporty podávali tito velitelé a ke schvalování byly zasílány do Berlína, kde byly podepisovány Eichmannem, velitelem zvláštního oddělení Gestapa pro „židovskou otázku“. Velitelé konvojů měli také své pravomoci, na rozkaz jednoho z nich byli od července 1942 do konvojů zahrnováni starci a děti.

Když od července 1943 začala německá Bezpečnostní služba podléhat rozkazům velitele SS Aloise Brunnera, změnil se poměr v táboře Drancy, který

⁶⁵ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 186-194.

⁶⁶ Německý Auswitz.

se tak stal regulérním koncentračním táborem. Internační tábor v Drancy byl využíván až do 17. srpna 1944 a v období od března roku 1942 až do srpna 1944 bylo z něho transportováno 67 000 Židů, téměř 90% transportovaných Židů z celé Francie. Podle odhadů, zemřelo v Osvětimi téměř 75 000 Židů z Francie.⁶⁷

3.2.4 Svědek z Osvětimi

Při procesu v Norimberku byli vyslýcháni i svědci, kteří měli zkušenosti s nacistickým plánem „konečného řešení židovské otázky“. Ve své práci uvádím dvě svědecké výpovědi, jedna byla interpretována Francouzskou Marií Claude Vaillant Couturier o osudu francouzských Židů v táboře Osvětim a druhou výpověď o osudu francouzských občanů v táboře Dachau,⁶⁸ tu uvedl československý lékař František Bláha.

Marie Claude VaillantCouturier uvedla svou svědeckou výpověď francouzskému žalobci Charlesovi Dubostovi na Mezinárodním vojenském tribunálu v Norimberku 28. ledna 1946, tedy 9 měsíců po té, co byla ruskými vojáky osvobozena z tábora v Ravensbrücku.

Přestože ucelený dojem o životě v nelidských podmínkách, které madam Vaillant Couturier prožila během necelých tří let a které nebyly sto přežít na tisíce lidí, si s notnou dávkou empatie můžeme představit jen po přečtení celé výpovědi, pokusím se vypsát její slova a osobní zážitky tak, aby byla zahrnuta fakta, která jsou potřeba k širší představě o utrpení nejen francouzských Židů.

Jako antifašistka byla dne 9. února 1942 zadržena Pétainovou policií a během doby než byla v dubnu 1945 osvobozena, vystřídala čtyři tábory.

⁶⁷ Srov. KLARSFELD, S. *Memorial to the Jews deported from France 1942-1944*, s. 38, JACKSON, J. Francie, s. 25, 354-357 a CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 189-193.

⁶⁸ První a nejdéle fungující koncentrační tábor, založen v roce 1933 západně od Mnichova. O jeho založení rozhodl policejní prezident Himmler. Dachau se stal později také „školicím centrem“ pro velitele jiných koncentračních a vyhlazovacích táborů.

Ve věznicí La Santé, ve které prožila pět měsíců, byli vězni mučeni a popravováni. Každý den se z věznice ozýval křik mučených lidí.

Z věznice La Santé byla přemístěna do pevnosti Romainville a po měsících byla převezena, spolu s dalšími Francouzky (230), do tábora Birkenau, který patřil k táboru Osvětim. Během převozu, který trval tři dny, nikdo nedostal napít ani najíst.

Tábor Osvětim, kam putovalo z francouzského internačního tábora v Drancy téměř 90% Židů z Francie, popsala Vaillant Couturier takto: „V Osvětimi byl sledován naprosto určitý cíl – vyhlazení. Produktivita práce vězňů nikoho nezajímala. Vězně zabíjeli bez jakékoli příčiny [...]. Lidi – lidský materiál – používali jako otroků, aby je donutili zemřít.“⁶⁹

Ve své výpovědi Vaillant Couturier uvedla, jaký denní stereotyp byl určen internovaným v Osvětimi.

Již v půl čtvrté ráno zahajoval den v Osvětimi „apel“⁷⁰. Apel představoval seřazení všech vězňů, jak těch na smrt nemocných i těch polomrtvých a pod neustálými ranami klacky takto stáli, za každého počasí, až do svítání. Jediná situace vězně ušetřila tohoto nástupu a to, když se vězeň dostal na lazaret, kde se o jedno lůžko, o šířce jednoho metru a plné vši, dělili většinou 4 lidé různých onemocnění.

Lidé zde vedle plynových komor umírali na nemoci všeho druhu, například epidemie tyfu usmrtila 200 – 350 lidí denně v zimním období v letech 1943 a 1944. Nedostatečná hygiena byla také důvodem vysoké úmrtnosti, na 12 000⁷¹ uvězněných byl jeden kohoutek s vodou, nebyla pitná a dostat se k ní znamenalo fyzické týrání německou hlídkou sestavenou z vězenkyň-zločinců.

V závěru své výpovědi svědkyně uvedla, že v době osvobození ze 400 Francouzů, o kterých svědkyně věděla, se do Francie vrátilo pouhých 150.⁷²

⁶⁹ Cit. dle GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 62.

⁷⁰ Německy Appelplatz – každodenní dlouhý nástup kde probíhalo přepočítávání a předčítání rozkazů.

⁷¹ Počet, který svědkyně uvedla, se vztahoval k době jejího příjezdu do Osvětimi.

⁷² Tamtéž, s. 54-71.

Praktiky, které nacisté na internovaných prováděli, budou uvedeny v druhé svědecké výpovědi učiněné československým lékařem Františkem Bláhou.

3.3 Německé zločiny na Francouzských obyvatelích

Do života Francouzů zasáhly nejen migrace cizinců v 30. letech, náhlé příměří s Němci a německá okupace s nacistickým režimem, ale také nově zformovaná vláda Vichy. Ta nejen podle vzoru Německa začala rozlišovat mezi obyvateli židovského a nežidovského původu, ale také začala rozlišovat mezi těmi, kteří jsou hodni francouzské národnosti a kteří ne.

V této kapitole bych uvedla, jak nacisté a vláda Vichy zasahovali do všech sfér běžného života francouzského občana.

3.3.1 Francouzští dělníci v totálním nasazení

Zpočátku byli do Německa na Totální nasazení⁷³ nasazováni francouzští dělníci z řad „dobrovolníků“. Později aby Němci měli dostatečný přísun dělníků, byli Francouzi okupanty zatýkáni a nasazováni na stavební práce do Německa. Třetím typem dělníků, byli váleční zajatci. Do pracovního nasazení v Německu byli deportováni i občané z francouzských kolonií. (Indočína, Madagaskar, Senegal).

Počet válečných zajatců, kteří se vinou Pétainova projevu ocitli v rukou Němců, čítal 1,85 milionu Francouzů, z toho 1,58 milionu francouzských zajatců, od kterých byli separováni židovští váleční zajatci.⁷⁴

⁷³ Německy Totaleinsatz.

⁷⁴ SPOERER, M. *Nucené práce pod hákovým křížem*, s. 109-110. Francouzští židovští zajatci byli odděleni od ostatních, byli šikanováni, ale nebyli vražděni, to se wehrmacht neodvážil.

Mezi Francouzem Pierrem Lavalem a Němcem Fritzem Sauckelem, dvěma zmocněnci pro nábor francouzských pracovních sil do Německa, došlo v letech 1942 a 43 k několika dohodám.

Do listopadu 1942, dokud Němci okupovali pouze severní část Francie, měla vláda Vichy určité pravomoci a mohli si vybírat, koho pošlou do Německa na práci. Laval nejdříve posílal místo Francouzů internované polské a ruské Židy, v plánu byli další cizí Židé a v poslední řadě se počítalo i s francouzskými Židy.⁷⁵

Po přesunu židovských pracovních sil, následovaly dohody tzv. *relève*, o výměně civilních francouzských odborníků za francouzské válečné zajatce. Do Francie se vrátilo 90 000 válečných zajatců proti 240 000 francouzských civilistů, kteří odjeli do Říše pracovat. A tzv. dohoda *transformation*, která umožňovala změnu statusu francouzských válečných zajatců, za nově příchozího francouzského dělníka do Německa se změnil status francouzského válečného zajatce na civilního pracovníka v Německu.⁷⁶

Laval, aby mohl nadále plnit Sauckelovy kvóty, nechal 16. února 1943 zavést povinnou pracovní službu (STO, Service de traille obligatoire). Díky STO byly kvóty plněny, ale Sauckelovy požadavky neklesaly, naopak do konce června a ještě srpna 1943 žádal dalších 500 000 dělníků, poprvé včetně žen, po tomto požadavku to bylo poprvé, kdy se Laval vůči požadavku vzepřel.⁷⁷

Když Němci v listopadu 1943 obsadili celou Francii, Sauckel začal od ledna 1944 požadovat každý měsíc 91 000 nových dělníků. Laval tak byl donucen rozšířit pracovní povinnost na muže ve věku od 16 do 60 let a na vdané, ale bezdětné ženy ve věku 21 až 35 let.⁷⁸

V rámci Sauckelových a Lavalových akcí z celkové počtu pracujících 1,05 milionu francouzských civilistů, odešlo z Francie do Německa pracovat 185 000 Francouzů a to kvůli nastaveným německým podmínkám, dalších 222 000, kteří

⁷⁵ BERROVÁ, H. *Deník*, s. 91.

⁷⁶ Tamtéž, s. 63. Váleční zajatci spadali pod Ženevské konvence a pod Mezinárodní Červený kříž, avšak když se rozhodli pracovat pro nacisty jako „dobrovolníci“, ztráceli tato práva, z 800 000 jich 222 000 využilo tuto možnost, někteří však proti své vůli.

⁷⁷ JACKSON, J. *Francie*, s. 279.

⁷⁸ Tamtéž, s. 507. Laval si vyžádal, aby ženy co budou pracovat pro Němce, mohly zůstat ve Francii.

v Německu na základě dohody *transformation* zůstali jako civilisté – dělníci a 728 000, kteří byli rekrutováni v rámci STO.⁷⁹

Později se kvůli práci u Společnosti francouzských státních drah⁸⁰ počet dělníků zvýšil na 2 miliony, většina z nich mohla alespoň žít doma.⁸¹

Více než jeden milion francouzských válečných zajatců zůstal v německých táborech. Ti byli transformováni pro nucené práce na úroveň civilních francouzských zajatců, což jim dovolovalo dohody mezi wehrmachtem a STO.⁸²

Oproti dělníkům z východu, byli Francouzi jako ostatní západoevropští dělníci dopravováni ze sběrných nádraží do německých tranzitních táborů⁸³ ve zvláštních osobních vlacích.⁸⁴

Podle dochovaných záznamů ze srpna 1944 pracovali francouzští váleční zajatci v 60% v zemědělství, lesnictví, kdežto francouzští civilní pracovníci byli ze 72% umístěni v průmyslovém odvětví.⁸⁵

Kdo nebyl vybrán pro práci na venkově a ubytován u sedláků, byla většina (87%) zahraničních civilních pracovníků a válečných zajatců ubytována v barákových táborech, tělocvičnách a sálech hostinců ve městech. V knize *Nucené práce pod hákovým křížem* můžeme porovnat příděly a podmínky v ubikacích standardního typu od dubna 1942, které se odvíjely podle národnosti, podle výkonnostní konstanty⁸⁶ a zda byl pracující: Žid, Rom, dělník z východu nebo válečný zajatec.⁸⁷

Francouzi, kteří patřili do druhé kategorie,⁸⁸ byli téměř na stejné úrovni se satelitními a neutrálními státy a dostávali tytéž dávky potravin jako němečtí pracovníci.⁸⁹

⁷⁹ SPOERER, M. *Nucené práce pod hákovým křížem*, s. 64.

⁸⁰ Francouzsky Société nationale des chemins de der Francois.

⁸¹ Tamtéž, s. 61-62.

⁸² Tamtéž, s. 111.

⁸³ Odtud rozdělení do obvodů pracovních úřadů.

⁸⁴ Tamtéž, s. 64.

⁸⁵ Tamtéž, s. 217.

⁸⁶ V kaloriích – na nejnútnejší tělesný pohyb: 1800-2000 cal, normální spotřebitel: 2400 cal, těžce pracující: 3600 cal, mimořádně těžce pracující: 4500 cal.

⁸⁷ Tamtéž, s. 128-129.

⁸⁸ Pracovníci ze severních, západních a jihovýchodních států.

⁸⁹ Tamtéž, s. 99.

Mezi francouzskými civilními pracovníky a mezi jejich zaměstnavatelem v Německu existoval pracovně smluvní vztah podle občanského práva a to stejný jako u německých občanů. Do tohoto pracovního procesu zasahoval úřad na výživu, hospodářský úřad, úřad živnostenského dozoru, sociální úřad a finanční úřad.⁹⁰

Pro válečné zajatce byla právní situace odlišná, protože se vichistická vláda pod německým nátlakem v listopadu 1940 vzdala nároku na ochranu válečných zajatců, podle změněných Ženevských konvencí z roku 1929,⁹¹ byla práva francouzských válečných zajatců dodržována jen z části. Patřili tak do skupiny, která byla mezi dvěma definovanými kategoriemi: 1. skupina, které byla jejich práva díky Ženevským konvencím a Haagským úmluvám poskytována, a mezi 2. skupinou, kterým byla tato práva odpírána. Na ochranu francouzských válečných zajatců byla vytvořena tzv. Scapiniho mise,⁹² která nicméně Ženevské konvence obcházela.⁹³

Průměrná délka života vězně koncentračního tábora v pracovním nasazení nedosahovala ani dvanácti měsíců. V IG Farben v Osvětimi to byly průměrně tři až čtyři měsíce života. Odhaduje se, že ročně zemřelo 37 000 francouzských občanů, což představuje 8‰ z konečného počtu úmrtí.⁹⁴

Z celkového počtu cizích dělníků v Německu pocházelo 10,8% z Francie, Francie tak byla třetí v pořadí, odkud byl největší přísun dělníků. Ze všech pracujících, kteří byli v Německu z Francie, bylo 6,6% žen.⁹⁵ Podle Paxtonových odhadů pracovalo v Německu 3,3% francouzských obyvatel.⁹⁶

⁹⁰ SPOERER, M. *Nucené práce pod hákovým křížem*, s. 104.

⁹¹ V Ženevských konvencích byl stanoven zákaz pracovat ve výrobě a dopravě zbraní a munice všeho druhu, do zákazu bylo zahrnuto vše, co bylo spojeno s výrobou a distribucí válečných zbraní.

⁹² Podle Georgese Scapiniho – „Service Diplomatique des Prisonniers de Guerre“, Diplomatická služba válečných zajatců, překlad autora.

⁹³ Tamtéž, s. 107.

⁹⁴ Tamtéž, s. 220.

⁹⁵ Sovětských žen 51%, žen z Polska 34%.

⁹⁶ JACKSON, J. *Francie*, s. 241.

Většina dělníků nebyla v Německu dobrovolně, což je porušování Haagských úmluv a na Norimberském tribunálu bylo zařazeno pod jedním z bodů obžaloby, válečné zločiny – otrocké práce.

3.3.2 Francouzští obyvatelé pod německým útlakem

Ve Francii začala vláda Vichy své občany kategorizovat. Vydáním tzv. vylučovacích zákonů určila, že od 12. července 1940 mohl být členem ministerského kabinetu pouze ten, kdo se narodil jako Francouz, 17. července se omezení rozšířilo na státní zaměstnance, 16. srpna do omezení byli zahrnuti také lékaři, zubaři, lékárníci a nakonec 10. září se omezení vztahovalo i na právníky. K těmto vylučovacím zákonům byla zřízena komise, která měla v kompetenci odebrání občanství a v letech 1940 – 1944 odebrala občanství 9 000 francouzských občanů.⁹⁷ V pátém ústavním zákoně nechala vláda Vichy zřídit Nejvyšší soud, ten soudil osoby politicky „nežádoucí“, kteří byli shledáni „odpovědnými za porážku“. V souvislosti s tím byli 3. září prefekti pověřeni internacemi osob, které mohly být pro národ nebezpečné. Pověření se nejčastěji využívala proti komunistům, do konce června bylo takových zatčeno mezi 4000 – 5000.⁹⁸

Vláda Vichy, která se viděla po boku Němců v poválečném evropském vyrovnání, nevěděla, že záměr nacistů s osudem francouzské civilizace je stejného rázu jako s obyvateli jiných obsazených států Evropy. Obdobně jako v pracovních táborech nepracovali jen váleční zajatci, civilisté a dobrovolníci, ani v koncentračních táborech nebyli internováni pouze Židé, Romové, ale byli tam také civilisté, kteří byli Gestapem zatčeni.

Na Norimberském tribunálu bylo přímo řečeno, že některé tábory, například Majdanek v Lublinu, byly vybudovány s cílem zahubit lidi z obsazených států

⁹⁷ JACKSON, J. *Francie*, s. 163-164. Číslo neobsahuje občanství francouzských Židů.

⁹⁸ Tamtéž, s. 164.

Evropy. V posledním roce války, například během měsíce března zemřelo 108 Francouzů z celkového počtu 1654 zemřelých. Celkem bylo do německých koncentračních táborů posláno 60 000 francouzských obyvatel.⁹⁹

Koncentrační tábory od roku 1934 podléhaly dozoru nižších jednotek SS, v nichž byli uvězněni považováni za příslušníky nižších ras a tak s nimi bylo i jednáno. Aby se s Himmlerovými metodami seznámili všichni příslušníci SS, dozor byl často obměňován. Od září 1942 se koncentrační tábory staly zdrojem otrockých sil, ve kterých měli být internovaní upracováni k smrti. Na válečných zajatcích a vězňích byly také v hojném počtu prováděny pokusy. V té době byly pod dozorem hlavního hospodářského a správního úřadu SS (WVHA, Wirtschafts-Verwaltungshauptamt) Oswalda Pohla, který pracoval s obžalovaným ministrem hospodářství Walterem Funkem.¹⁰⁰

3.3.3 Svědek z Dachau

Francouzský žalobce 11. ledna 1946 na Norimberském tribunálu vyslechl svědka Františka Bláhu, doktora z Československa, kterého Němci roku 1939 zatklí a od roku 1941 do dubna 1945 věznili v koncentračním táboře v Dachau, kde na něm byly prováděny pokusy s chorobou břišního tyfu.

Byl svědkem pokusů na lidech, například na nich zkoumali následky změny atmosférického tlaku, byli úmyslně nakaženi malárií nebo je nořili do ledové vody, dokud neztratili vědomí. Byl i svědkem pokusů s jejich vnitřními orgány bez poskytnutí anestetik. Na většinu z těchto pokusů oběti umírali, z přeživších se pak stávali duševně choří, ale ve většině případů byli tito lidé po pokusech usmrceni. Od poloviny roku 1942 do konce svého umístění v Dachau, provedl 7 000 pitev a pod jeho velením bylo provedeno 12 000 pitev.

⁹⁹ Srov. GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 649- 650 a JACKSON, J. *Francie*, s. 25.

¹⁰⁰ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 2*, s. 540.

Francouzský žalobce se ho tázal na osud francouzských občanů. Doktor Bláha uvedl, že mezi roky 1941 až 1945 byli oběťmi vedle Rusů, Italů i Francouzi. S Francouzi se po Rusích zacházelo nejhůře, většina Francouzů v táboře Dachau zemřela na epidemii skvrnitého tyfu nebo vyhladověním.

V době, kdy Bláha pracoval na pitevně, přicházely transporty z Francie, jmenovitě z oblasti Bordeaux, Lyon a Compiègne. Svědek zde uvedl, že z mnoha dokumentů vyčetl, že se často jednalo o významné francouzské osoby, mezi nimi francouzští důstojníci, poslanci, kněží i lidé zámožní. Jednou mu na pitevnu byla převezena těla dvou francouzských generálů.¹⁰¹

Svědék Bláha popsal, jak probíhala praxe s deportovanými, konkrétně během přepravy z internačního tábora:¹⁰² „rukojmí nedostávali nic k jídlu ani k pití a pro velký počet převážených osob v každém vagóně, si vedle vyhladovění vyžádalo obrovské ztráty na životech i udušení.“¹⁰³

Na otázku, kolik Francouzů prošlo táborem Dachau, zněla svědkova odpověď: „nejméně 8 nebo 10 tisíc francouzských zajatců bylo dopraveno do tábora. „Kromě toho vím velmi dobře, že zvláště v poslední době bylo několik tisíc francouzských vězňů přemístováno ze západních táborů pěšky směrem k táboru Dachau, ale do tábora jich došlo jen málo.“¹⁰⁴

Tábor Dachau několikrát během pobytu Františka Bláhy navštívili obžalovaní: Sauckel, ministr vnitra Wilhelm Frick, Funk, filozof strany Alfred Rosenberg a šéf bezpečnostní služby a velitel RSHA Ernst Kaltenbrunner.¹⁰⁵

¹⁰¹ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 777-791.

¹⁰² Z některých oblastí cestování dosahovalo délky i 20 dní.

¹⁰³ Cit. dle GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 791.

¹⁰⁴ Cit. dle GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 792.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 785.

3.3.4 Poslední stádium útlaku ve Francii

V posledním roce (1944) se Francie dostala na pokraj občanské války, ve velkém se zatýkalo a panoval zmatek. Milice¹⁰⁶ spolu s Němci pronásledovala francouzské obyvatelstvo a odboj. Tento psychický teror z německé strany a Milice, zvyšoval řady odboje, který se zaměřil nejen na Němce, ale i na členy Milice a jejich rodiny.

V letech 1943 a 1944 sílil maquistický¹⁰⁷ odboj, Němci spolu s Milicí proto prováděli stále častěji represálie vůči obyvatelstvu,¹⁰⁸ často tam, kde o spolupráci věděli, či ji předpokládali.

Před povstáním se zvyšovaly počty maquistů a tím se zvětšoval pocit neporazitelnosti, to zavinilo některá neuvážená rozhodnutí během května a června. Po vylodění v Normandii, se členové francouzské vnitřní síly (FFI, Forces francaises de l'intérieur) zapojily do útoků. Němci však tyto výboje buď odrazili za cenu větších ztrát na straně povstalců a obyvatelstva, nebo v případě, že v danou chvíli odboj zvítězil, pak Němci provedli další represálie na civilním obyvatelstvu, obvykle s velkými ztrátami. Nejhrůznější taková odplata byla v městečku Oradour-sur-Glane, zde zahynulo 642 lidí, byli postříleni nebo upáleni v místním kostele a pak bylo celé městečko zničeno.¹⁰⁹

Podle dostupných zdrojů bylo zjištěno, že v rámci represálií bylo ve Francii zastřeleno na 30 000 civilistů.¹¹⁰

¹⁰⁶ Vichistická polooficiální policie.

¹⁰⁷ Název původně podle křovinaté krajiny na Korsice. Francouzi, kteří se ukrývali v horách a ze kterých se později utvořil jeden proud odbojářů – maquis.

¹⁰⁸ JACKSON, J. *Francie*, s. 470, 511-512. Represálie, které proběhly během února: vypálení vesnice Ardailles, zabití 16 osob ve vesnici Les Crottes, 68 obyvatel Ascq, aj.

¹⁰⁹ Tamtéž, s. 523.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 25.

4 POVÁLEČNÉ PROCESY VE FRANCII

S postupem času a s vynaloženou aktivitou historiků a badatelů, se prostřednictvím knih a filmů dostávala do povědomí široké veřejnosti fakta o francouzské spolupráci s Němci.

Francie se dlouho bránila odkrýt svůj podíl na německých zločinech, až průběh poválečných let a informovanost široké veřejnosti, ji postavil před tuto otázku.

Dvacet let trvalo, než bylo začleněno do právního systému ve Francii zločiny proti lidskosti (1964) a dalších deset let, než se francouzská vláda začala zabývat touto povahou zločinů přímo u bývalých členů vichistické vlády.

Do toho času byli souzeni podle výnosu o válečných zločinech z roku 1944 tzv. „národního indignité“.¹¹¹ Toto francouzské právo posuzovalo míru kolaborace s Němci, velezradu, útoky na zákony republiky a činy ohrožujících národní obranu.¹¹²

4.1 Poválečné soudní vyrovnání s Philippem Pétainem a Pierrem Lavalem

Pétaine, jenž byl kdysi pro Francouze ztělesněním hrdinství, byla nyní jeho vláda Vichy úpadkem francouzské hrdosti. Dodnes se objevují zastánci Pétainových kroků a tvrdí, že alespoň podepsané příměří zajistilo Francii částečnou suverenitu, omezení škod, které podle něho mohly Francii hrozit a že se Pétaine snažil být pro Francii tzv. *bouclier* - chránícím štítem. Jenže za jeho vlády bylo zabito 150 000 rukojmí, čemuž ani svou částečnou suverenitou nezabránil. A odmítl abdikovat, i když Němci v listopadu 1942 obsadili jižní část Francie.¹¹³

¹¹¹ Ztráta národní cti.

¹¹² CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 311.

¹¹³ Tamtéž, s. 92, 292-3.

Proces s ním započal v dubnu 1945, tou dobou byl maršál na zámku v Sigmaringu v Německu, odkud kvůli procesu odjel. Podle tehdejšího práva byl shledán vinným ze spolupráce s nepřítelem, za což byl odsouzen k trestu smrti. Charles de Gaulle, přestože neuznával Pétainovu volbu kolaborovat s nepřítelem, nechal trest smrti změnit na doživotní vězení. Pétaine se ve vězení, na ostrově Île d'Yeu, dožil vysokého věku, zemřel roku 1951 ve věku devadesát pět let.¹¹⁴

Situace v Lavalově případě byla odlišná, Laval se netajil s názorem, že Německo válku vyhrálo a to nejen nad Francií a proto se nestyděl s Němci kolaborovat v takovém rozsahu. Jeho vizí byla společná cesta v budování Evropy spolu s Německem. Hitler však nikdy neměl v úmyslu mít Francii po svém boku jako rovnocenného partnera a již v Mein Kampf Hitler zmiňuje své úmysly s Francií. Hitlerovi tento přístup vlády Vichy však v mnoha ohledech vyhovoval a o tehdejší „spolupráci“ zájem měl.¹¹⁵

Laval, který se jako jeden z mála uchýlil při diplomatických stycích s Německem, byl pro tuto „výhodu“ znovu přijat Pétainem do vládního kabinetu Vichy. Laval se poté setkal s Hitlerem na dvou schůzkách, dne 19. prosince 1942 a 29. dubna 1943. Na schůzkách se Lavalovi podařilo několika málo ústupků z německé strany, pro francouzskou situaci nicméně téměř nepatrných, avšak objem německých požadavků na okupační náklady a Sauckelovy kvóty vždy vzrostly.¹¹⁶

Laval se dostal před Vysoký soudní dvůr 5. října 1945 a o několik dní později byl shledán vinným za spolupráci s nepřítelem. Ještě den jeho popravy byl dramatický, několik hodin před svou popravou spolkl kyanid, lékaři ho po dvě hodiny oživovali, aby pak mohli vykonat rozsudek.¹¹⁷

¹¹⁴ BEEVOR, Antony, COOPEROVÁ, Artemis. *Paříž po osvobození 1944-1949*. Praha: 2007, s. 141-146, ISBN 978-80-7306-306-1.

¹¹⁵ JACKSON, J. *Francie*, 239.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 235.

¹¹⁷ BEEVOR, A., COOPEROVÁ, A. *Paříž po osvobození 1944-1949*, s. 148-149.

4.2 Poválečné soudní vyrovnání s německými funkcionáři

Na Mezinárodním vojenském tribunálu v Norimberku se s hlavními válečnými zločinci projednávaly obecné zločiny. Deklarace, která byla podepsána v Moskvě již roku 1943 Velkou Británií, Sovětským svazem a Amerikou,¹¹⁸ byla závazkem k pronásledování a předání zločinců do zemí, kde nacisté své zločiny páchali, aby tam byli souzeni a potrestáni.

Roku 1964 bylo německou vládou vydáno oznámení, že válečné zločiny spáchané za druhé světové války, budou v květnu 1965 promlčeny. Francouzské právo, podle něhož se do té doby soudilo, nezahrnovalo norimberská kritéria týkající se zločinů proti lidskosti. Když si ve Francii uvědomili, že by tak mohli být nacističtí zločinci omilostněni ze zločinů spáchaných na Francouzích, odhlasovalo Národní shromáždění v prosinci 1964 londýnskou Chartu (srpen 1945), v níž byly zločiny proti lidskosti poprvé definovány, a následující rok byla zahrnuta do francouzského právního řádu.¹¹⁹

Během osvobozování panoval ve Francii chaos a tehdejší situace neposkytovala prostor k zadržení nacistických pohlavárů. Bylo nejdříve potřeba nastolit pořádek mezi samotnými Francouzi, kteří v touze po okamžité odplatě mezi sebou hledali bývalé kolaboranty a mezi politiky, kteří měli mezi sebou vyřešit, kdo bude v čele budoucí vlády. Klíčový moment, jak se podle zákona vyrovnat s nacistickými zločinci, měl teprve přijít.

Francie se k odsouzení nacistů ze zločinů proti lidskosti, působících ve Francii během druhé světové války, dostala až v 80. letech 20. století. Jmenovitě to byli bývalí nacisté: německý policejní důstojník SS Herbert Hagen, který byl velitelem protižidovských složek SD v Bordeaux, kde působil v letech 1940 – 1942, kapitán SS Klaus Barbie, ten měl na starosti město Lyon v departmentu Rhône-Alpes a velitel Paříže podplukovník SS Kurt Lischka, který podléhal velení Knochena a Hageny.¹²⁰

¹¹⁸ Jednala jménem 32 Spojených národů.

¹¹⁹ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 310-313.

¹²⁰ Tamtéž, s. 213.

Lischkaz odpovídal za deportace Židů do Osvětimi.¹²¹ Kvůli obvinění z okrádání zatčených, byl Lischka během války z Francie odvolán. Roku 1950 byl za deportace odsouzen k doživotnímu trestu, avšak francouzský laxní přístup způsobil, že do té doby v Československu vězněný Lischka byl propuštěn a mohl se tak vrátit zpět do Německa

Během 70. let se do případu s bývalými nacistickými zločinci, působící ve Francii, angažoval manželský pár: Serge Klarsfeld a Beata Klarsfeldová, kteří spolu pátrali po nacistických zločincích i francouzských kolaborantech. Zájem o bývalé nacisty znovu ožil až po neúspěšném pokusu, manželů Klarsfeldových, o únos Kurta Lischky.

Lischka se spolu s Hagenem, na popud manželů Klarsfeldových, dostali roku 1980 před soud a po vynesení rozsudku, byl Hagen odsouzen k odnětí svobody na dvanáct let a Lischka na jedenáct let. Oba zločinci však strávili za mřížemi pouhých 5 let. Lischka zemřel dva roky po svém propuštění a Hagen žil až do roku 1999, oba zemřeli na svobodě.¹²²

Další nacistický zločinec Klaus Barbie hojně využíval pomoci francouzských kolaborantů a existují svědecké výpovědi, podle nichž se přes tyto kontakty dostal k Jeanu Moulinovi, de Gaullově spojce mezi Londýnem a francouzským odbojem. Svědkové vypovídají, že poslední osobou, se kterou byl Jean Moulin spatřen naživu, byl právě Barbie.¹²³

V roce 1952 byl v Lyonu Klaus Barbie souzen v nepřítomnosti a odsouzen k trestu smrti za zavraždění 4342 lidí, uvěznění 14 311 lidí a za deportaci 7951 lidí do koncentračních táborů. Barbie však byl tou dobou v Bolívii a fyzicky se do rukou francouzské spravedlnosti dostal až roku 1983.

Mezitím bylo v Německu 1964 vyhlášeno, že válečné zločiny budou dvacátým rokem promlčeny a v červnu 1970 bylo v Mnichově zastaveno trestní stíhání proti Barbiemu.

¹²¹ Zodpovídal za konvoje.

¹²² Srov. CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 213 a WALTERS, Guy. *Hon na válečné zločince*. Praha 2010, s. 332 -333, ISBN 978-80-7391-448-6.

¹²³ BEZYMENSKIJ, Lev Aleksandrovič. *Válečný zločinec číslo 239: nacističtí zločinci a jejich američtí ochránci*. Praha 1984, s. 35.

Od roku 1964, protože bylo možné ve Francii soudit zločiny proti lidskosti, začali manželé Klarsfeldovi pracovat na nových obviněních.

V roce 1971 Beate Klarsfeldová spolupracovala s matkou tří dětí, které byly, spolu s dalšími jednačtyřiceti dětmi, na Barbieho rozkaz zajaty z dětského zařízení v Izeu a deportovány do Osvětimi.

Když si Klarsfeldovi obstarali místopřísežné prohlášení svědka tohoto činu, měli podklad pro otevření Barbieho případu.¹²⁴

Barbie, který již nemohl být obžalován za zločiny spáchané na odboji, mohl být souzen právě jen za rozkaz o zatčení 44 židovských dětí z Izieu. V roce 1987 byl shledán vinným a odsouzen k doživotnímu vězení, kde také v roce 1991 skonal.¹²⁵

4.3 Poválečné soudní vyrovnání s francouzskými milicionáři

Přestože nebylo pro Francouze jednoduché čelit otázkám nového právního řádu, bylo pro národní smýšlení důležité vést poválečné soudní vyrovnání s těmi, kteří po čtyři roky utlačovali francouzský národ a pustošili jejich zem.

René Bousquet byl jmenován 18. dubna 1942 do čela francouzské policie a ve jménu vichistického režimu uskutečňoval její protižidovskou politiku. V té době uzavřel Bousquet s nacisty dohodu, která zajišťovala suverenitu francouzské policii vlády Vichy, a Němcům byl na oplátku zaručen pořádek, který tato francouzská policie zajišťovala. Na základě této spolupráce bylo zatčeno 16 000 komunistů a gaullistů.¹²⁶

Bousquet, který sám aktivně nabízel Židy zahraničního původu z táborů z neokupovaného pásma,¹²⁷ byl v poválečném procesu ve Francii roku 1949 odsouzen podle tehdejší praxe ke ztrátě národní cti a k odnětí občanských práv na

¹²⁴ WALTERS, G. *Hon na válečné zločince*, s. 333 – 334.

¹²⁵ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 310 -313.

¹²⁶ JACKSON, J. *Francie*, s. 224. Příznivci generála de Gaulla.

¹²⁷ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 337.

pět let. Potom, co bylo ve Francii možné soudit ze zločinů proti lidskosti, vznesl proti němu Serge Klarsfeld obvinění a žádal o prošetření Bousquetova případu a roku 1990 bylo pařížským odvolávacím soudem rozhodnuto prošetřit Bousquetův případ. Než bylo možné po osmiletém prošetřování žalobu podat, byl Bousquet 8. června 1993 zavražděn.¹²⁸

Zmocněnec Bousqueta v okupované zóně, Jean Leguay, byl prvním francouzským občanem, který byl obviněn ze spáchání zločinů proti lidskosti, figuroval při jednání s Roethkem při zatčení 22 000 Židů z Paříže a souhlasil s židovskými transporty z neokupované zóny. Než však bylo proti němu vzneseno obvinění, zemřel v roce 1989 na rakovinu.¹²⁹

Paul Touvier byl od roku 1943 příslušníkem Milice, nejdříve tam působil ve zpravodajském odboru v Savojsku, departmentu Rhône a později byl povýšen na francouzského důstojníka Milice do Lyonu.¹³⁰

Ze své pozice v Lyonu se Touviere podílel na zatýkání, mučení a vraždách Židů. Když byly po dni „D“ znásobeny útoky na Němce a příslušníky Milice, podnítilo ho to k ještě větší agresi vůči obyvatelům Francie. V jednom takovém případě nechal Touviere 29. června 1944 zastřelit sedm Židů z Riellieux-la-Pape.¹³¹

V poválečných procesech, které byly vedeny soudem v Lyonu (12. prosince 1946) a soudem v Chambéry (4. března 1947), odsoudily Touviere z válečných zločinů *in absentia*.¹³² Roku 1947 byl sice zatčen, ale podařilo se mu uprchnout.

Trest smrti byl v roce 1967 promlčen a na to mu prezident Gergese Pompidou nechal prominout ještě méně závažné zločiny.¹³³ To ve Francii vyvolalo vlnu nepokojů a roku 1981 byl v nepřítomnosti vyšetřujícím soudcem Nejvyšší soudní instance¹³⁴ oficiálně obžalován ze zločinů proti lidskosti.¹³⁵ Potom co byl v květnu

¹²⁸ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 339-342.

¹²⁹ Tamtéž, s. 218, 340.

¹³⁰ Tamtéž, s. 314.

¹³¹ JACKSON, J. *Francie*, s. 553.

¹³² V nepřítomnosti.

¹³³ Za ztráty majetku a za právní nesvéprávnost.

¹³⁴ Francouzsky Cour de Cassation.

¹³⁵ Podle francouzského zákona z roku 1964.

1989 v katolickém klášteře v Nizze zatčen, se stal prvním Francouzem, který byl za zločiny proti lidskosti souzen. Přestože verdikt komplikovala řada uzákonění, zda byla či nebyla vláda Vichy legální a jiné právní kličky, byl Touviere odsouzen soudem ve Versailles 20. dubna 1944 k odnětí svobody na doživotí a to za vraždu již zmíněných sedmi Židů¹³⁶.

Po obsazení zbývajících francouzského suverénního státu Německem, musela francouzská policie začít spolupracovat s Němci a k pravomocím vnitřní bezpečnosti se dostal pařížský kolaborant Joseph Darnand. Z Francie se tak ke konci války stal fašistický stát s Milicí jako bezpečnostní složkou po boku Gestapa.

Pro rychlé řízení s „teroristy“ nechal Darnand založit 20. ledna 1944 Polní soudy a k udržování pořádku ve Francii využíval především služeb Milice. Ta se pod jeho vedením spolu s nacisty účastnila vražd prominentů a razíí proti Židům.¹³⁷ Byl dopaden v italské náboženské instituci v Sigmaringenu a postaven před Vysoký soudní dvůr, který ho 10. října 1945 odsoudil k trestu smrti.¹³⁸

4.4 Poválečné soudní vyrovnání v Norimberku

Přestože bylo na hlavním procesu v Norimberku souzeno 22 obviněných, uvedu zde jen ty, kteří se nějakým způsobem provinili vůči francouzskému národu, nebo jejich aktivní spolupráce s Hitlerem měla na francouzský národ fatální důsledky a tyto činy byly při přelíčení nějakým způsobem podloženy.

Jak jsem již ve své práci uvedla, Göring, se spolu s Fritschem, Blombergem, Raederem a Neurathem účastnil obou porad, na kterých se projednávaly plány o vedení války proti Francii (5. listopadu 1937 a 23. května 1939) a 16. července 1941 byl Göring přítomen u toho, když se Hitler zmínil, že nemá v úmyslu opustit okupovaná území.

¹³⁶ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 314-318, JACKSON, J. *Francie*, s. 588-589.

¹³⁷ JACKSON, J. *Francie*, s. 508.

¹³⁸ CURTIS, M. *Verdikt nad Vichy*, s. 403.

Göring aktivně pronásledoval Židy na okupovaných územích a rozšiřoval na tato území protižidovské zákony. Předtím než Himmler převzal v roce 1934 správu koncentračních táborů, organizoval Gestapo Göring a dokonce vytvořil i první koncentrační tábory.¹³⁹

Göring, který do otázky zotročování obyvatel z okupované Francie zasáhl, když vydal směrnice o francouzských válečných zajatcích, aby byli využiti ve zbrojním průmyslu.¹⁴⁰

Hitlerův zástupce a vůdce Národně socialistické německé dělnické strany (NSDAP, Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei) Rudolf Hess, který mohl Hitlerovým jménem rozhodovat ve všech otázkách, aktivně podporoval německé aktivity vynaložené k vedení válek, musel tedy být informován i o plánu vést válku proti Francii. Hess dokonce navrhl diskriminační zákony proti Židům.

Ribbentrop, jako zástupce ministerstva zahraničních věcí ve vichistické Francii, spolupracoval na jednáních mezi Německem a Francií, přesto jeho politika byla spíše zločinnou než diplomatickou. V prosinci 1944 se dozvěděl o úmyslu zavraždit některého z francouzských generálů a dokonce vydal pokyn, v němž nařizoval diskrétnost, aby se o tomto plánu Francie nedozvěděla. Angažoval se také při jednáních o deportacích 50 000 Židů z Francie.¹⁴¹

Sauckel¹⁴² se stal 21. března 1942 generálním zmocněncem pro pracovní nasazení, měl plnou moc podrobit jednotné kontrole cizí dělníky i válečné zajatce. Göring pak přenesl na Sauckela 27. března 1942 všechna práva spojená s oddělením pro pracovní nasazení, aby tak byl dosaženo plynulejšího průběhu a 30. září téhož roku mu Hitler, ve stejném odvětví, svěřil pravomoc ke jmenování zmocněnců v okupovaných oblastech. Požadavky a nařízení, které Sauckel vydával, vedly k utlačování obyvatel na okupovaných územích a ve Francii měly za následek vytvoření Lavalovy STO.¹⁴³

¹³⁹ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 2*, s. 249.

¹⁴⁰ Tamtéž, s. 550.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 552-557.

¹⁴² Podléhal Göringovým rozkazům.

¹⁴³ Tamtéž, s. 592-593.

V okupovaných zemích služebny STO sloužily bezpečnostní policii a SD k tzv. „dobrovolným náborům“, které byly ve Francii pomocnou silou STO k zajišťování dělníků pro Sauckela. Tito dělníci pak putovali do tzv. pracovních výchovných táborů,¹⁴⁴ které spravovalo Gestapo. V posledním stádiu války, když byly vyhlazovací akce na nejvyšším bodě aktivity, byli lidé Gestapem zatýkáni proto, aby byli posláni na práce do koncentračních táborů.¹⁴⁵

Albert Speer byl vedoucím Todtovy organizace, kam byli posíláni nejen francouzští Židé a dělníci. Todtova organizace působila na okupovaném území, ve Francii při výstavbě Atlantického valu. Administrativně nebyl Speer přímo odpovědný za provádění tohoto programu, předával však Sauckelovi požadavky k obstarání dalších dělníků pro výrobu. Speer byl u plánování nedobrovolného verbování dělníků (10. a 12. srpna 1942, 22. dubna 1943, 4. ledna 1944, 1. března 1944).¹⁴⁶

Keitel vydal 8. září 1942 rozkaz, aby na výstavbě Atlantského valu pracovali francouzští obyvatelé.¹⁴⁷

Kaltenbrunner navštěvoval koncentrační tábory a byl informován o chodu koncentračních táborů. Byl přítomen při zavraždění jednoho francouzského generála a pod jeho vedením byli lidé na okupovaných územích mučeni, umístováni v koncentračních táborech a vražděni.¹⁴⁸

Pod Rosenbergovým vedením bylo v Paříži v prosinci 1941 provedeno plenění židovského majetku.¹⁴⁹

Podle svědka Františka Bláhy tábor Dachau, tábor kde umírali i francouzští občané, několikrát navštívili obžalovaní: Frick, Sauckel, Funk, Rosenberg a Kaltenbrunner.¹⁵⁰

¹⁴⁴ Německy Arbeitserziehungslager.

¹⁴⁵ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 2*, s. 534-536.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 602-605.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 560.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 562.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 565.

¹⁵⁰ GORŠENIN, K. P. *Norimberský proces, Díl 1*, s. 785.

ZÁVĚR

Cíle, které jsem si ve své bakalářské práci vytyčila, bylo čtenáře seznámit s vývojem humanitárního a poválečného práva, které by čtenáři vysvětlily, jaký dlouhodobý vývoj předcházel, než začal být lidský život v období válek považován za hodnotný. Tato důležitost se významně projevila po událostech během druhé světové války.

V druhé kapitole se čtenář seznámil se situací, jaké byli vystaveni francouzští obyvatelé a obyvatelé žijící ve Francii, která také prokazuje, proč bylo podstatné se s takovou krutostí právně vyrovnat.

Tato kapitola také poukazuje na nebezpečí, kterým Francie v poválečném období čelila, jelikož vláda Vichy s Němci kolaborovala. Nutno poznamenat, že při pročitání materiálů, jsem cítila rozpaky nad některými činy francouzského vládního aparátu ve Francii. Podle mého subjektivního názoru vláda Vichy, jakkoli se stavěla do pozice ochránce vlasti, nepřispěla k ničemu podstatně pozitivnímu a francouzské obavy z obvinění byly zcela oprávněné.

Ve své práci nebylo mým hlavním cílem sledovat celou vojenskou kariéru hlavních nacistických zločinců, nýbrž prostřednictvím poválečného soudního přelíčení v Norimberku prokázat, prokázat jaké devastující následky měl nacistický program v celé Francii i v neobsazené části pod samosprávou Francouzů. Ve třetí kapitole se nezabývám pouze zločiny, za něž byli souzeni pouze nacističtí pohlaváři, ale také vládnoucí aparát Vichy a osoby z řad francouzských obyvatel, za něž byli poválečnými soudy souzeni, na což jsem poukázala ve své poslední kapitole.

Mezinárodní vojenský tribunál položil základy i pro procesy s válečnými zločinci na národní úrovni a byl tak počátkem uznání základních práv člověka. Práv, jež jsou potřeba vždy, a za každou cenu, respektovat.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Soupis bibliografických citací

1. BAUER, Jehuda. *Úvahy o holocaustu*, 1. vyd. Praha: Academia, 2009. 319 s. ISBN 978-80-200-1739-0.
2. BEEVOR, Antony, COOPEROVÁ, Artemis. *Paříž po osvobození 1944-1949*, 1. vyd. Praha:Beta, 2007. 348 s. ISBN 978-80-7306-306-1.
3. BERROVÁ, Hélène. *Deník: deník židovské dívky v okupované Francii 1942-1944*, 1.vyd. Praha: Vyšehrad, 2009. 253 s. ISBN 978-80-7429-004-6.
4. BEZYMENSKIJ, Lev Aleksandrovič. *Válečný zločinec číslo 239: nacističtí zločinci a jejich ochránci*, 1. vyd. Praha: Práce, 1984. 264 s. ISBN 24-121-84.
5. CURTIS, Michael. *Verdikt nad Vichy: Moc a předsudek ve Vichistickém režimu Francie*, 1. vyd. Praha: BB/art, 2004. 452s., ISBN 80-7341-183-0.
6. DELPLA, François. *Norimberský proces: Poučení z historie*, Praha: Slovart, 2009. 312 s. ISBN 978-80-7391-339-7.
7. EMMERT, František. *Holocaust*, 1.vyd. Brno: Computer Press, 2006. 64 s. ISBN 80-251-1204-7.
8. FUCHS, Jiří. *Mezinárodní humanitární právo*, 1.vyd. Praha: Ministerstvo obrany – Agentura vojenských služeb, 2007. 230 s. ISBN 978-80-7278-424-0.
9. GILBERT, G. M. *Norimberský deník*, 3.vyd. Praha: Mladá fronta, 1981. 408 s.
10. GORŠENIN, Konstantin Petrovič, ed. et. al. *Norimberský proces: sborník materiálů, Díl 1*, 1.vyd. Praha: Orbis, 1953. 946 s.
11. GORŠENIN, Konstantin Petrovič, ed. et. al. *Norimberský proces: sborník materiálů, Díl 2*, 1.vyd. Praha: Orbis, 1953. 662 s.
12. HEYDECKER, Joe J., LEEB Johannes. *Norimberský proces*, 1.vyd. Praha: Ikar, 2007. 736 s. ISBN 978-80-249-0940-0.
13. JACKSON, Julian. *Francie: v temných letech 1940-1944*, 1.vyd. Praha: BB/art 2006, 735 s. ISBN 80-7341-912-2.

14. KERSAUDY, Francois. *De Gaulle a Churchill: Srdečná neshoda*, 1.vyd. Praha: Themis, 2006. 526 s. ISBN 80-7312-023-2.
15. KLARSFELD, Serge. *Memorial to the Jews deported from France, 1942-1944: documentation of the deportation of the evictis of the Final Solution in France*, 2.vyd. New York: Beate Klarsfeld Foundation, 1983. 664 s. OCLC 83-70278.
16. OVERY, Richard. *Výslechy: Nacistická elita v roce 1945 v rukou spojenců*, 1.vyd. Praha: BB/art, 2004. 551 s. ISBN 80-7341-237-3.
17. SPOERER, Mark. *Nucené práce pod hákovým křížem: zahraniční civilní pracovníci, váleční zajatci a vězni ve třetí říši a v obsazené Evropě v letech 1939 – 1945*, 1.vyd. Praha: Argo, 2005. 316 s. ISBN 80-7203-708-0.
18. ŠTURMA, Pavel. *Mezinárodní trestní soud a stíhání zločinů podle mezinárodního práva*, 1.vyd. Praha: Karolinum, 2002. 311 s. ISBN 80-246-0305-5.
19. WALTERS, Guy. *Hon na válečné zločince* 1.vyd. Praha: Slovart, 2010. 480 s. ISBN 978-80-7391-448-6.

Bibliografický odkaz na elektronickou publikaci na WWW:

1. JUKL Marek. *Ženevské konvence a dodatkové protokoly*[online]. ck.czweb.org, ČČK Praha, 2004 [cit. 2011-3-11]. Dostupný z WWW: <<http://ck.czweb.org/cck/aktivity/konvence.html#A1>>
2. FRANKL Michal. *Protokol z konference ve Wansee*[online]. Židovské muzeum v Praze, Institut tereziánské iniciativy, 2004 [cit. 2011-9-11]. Dostupný z WWW: <http://www.holocaust.cz/cz2/resources/documents/final_solution/wannsee_protocol>

6 SEZNAM ZKRATEK

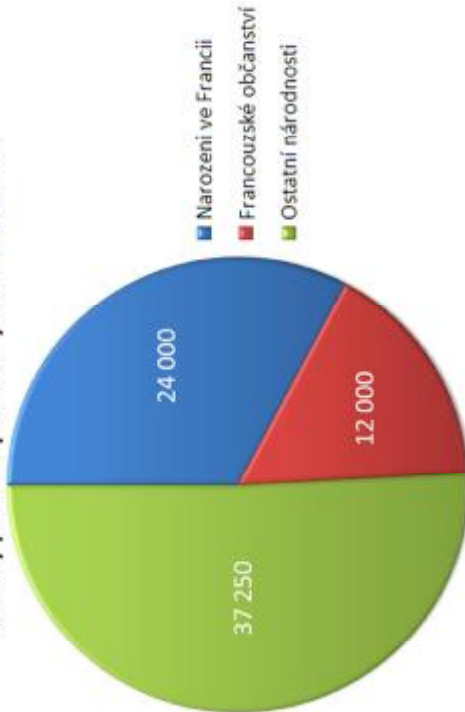
FFI	Forces francaises de l'intérieur – Francouzské vnitřní síly
GESTAPO	Geheime Staatspolizei - Tajná státní policie
MBF	Militärbefehlshaber in Frankreich – ozbrojené síly ve Francii
NSDAP	Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei - Národně socialistická německá dělnická strana
POJ	Police aux questions juives – speciální odbor vichistické policie
RSHA	Reichssicherheitshauptamt – židovské oddělení
SA	Sturmabteilung – úderné, útočné oddíly
SD	Sicherheitsdients – bezpečnostní služby
SS	Sipo –Sicherheitspolizei– bezpečností policie
STO	Service de travaille obligatoire – povinná pracovní služba
UNO	United Nations Organization - Organizace spojených národů
UNWCC	United Nations War Crimes Commission - Komise Spojených národů pro válečné zločiny
WVHA	Wirtschafts-Verwaltungshauptamt – hlavní hospodářský a správní úřad

7 SEZNAM PŘÍLOH

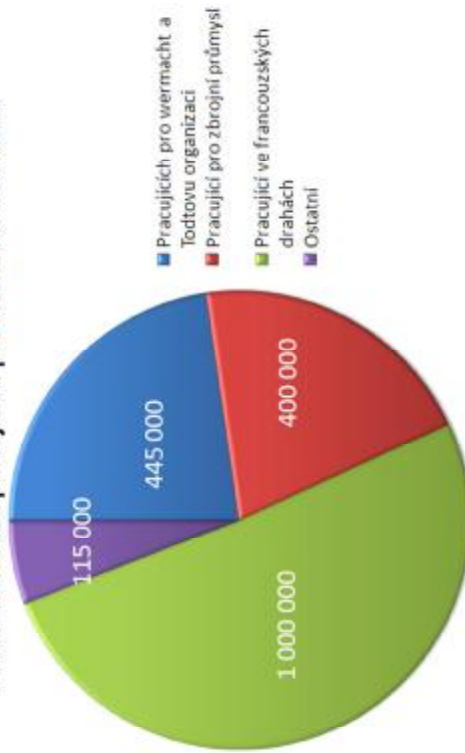
Grafy

Rozsudky vynesené Tribunálem

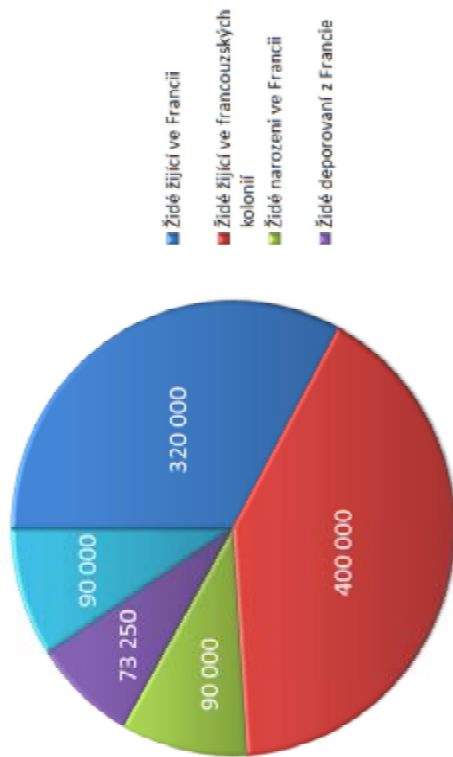
Celkový počet deportovaných Židů z Francie

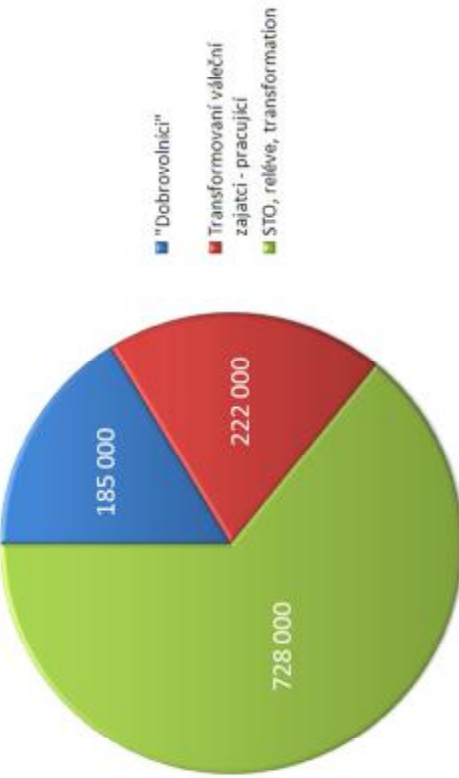
Počet Francouzů pracujících pro Německo ve Francii

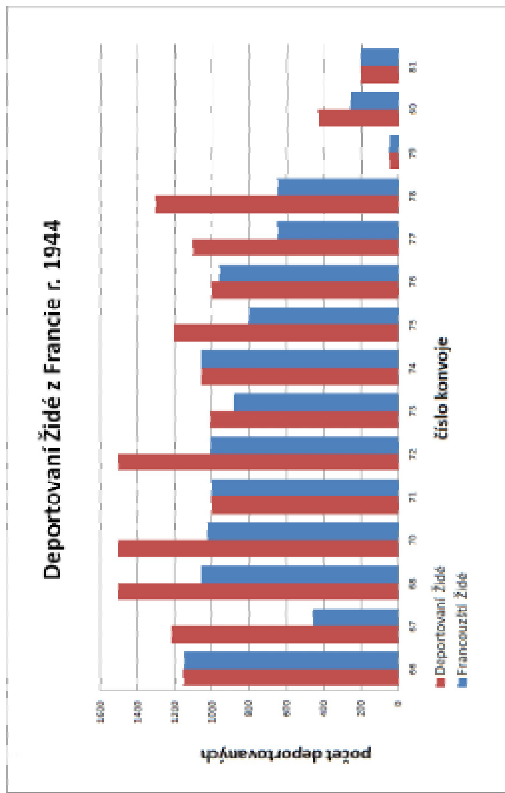
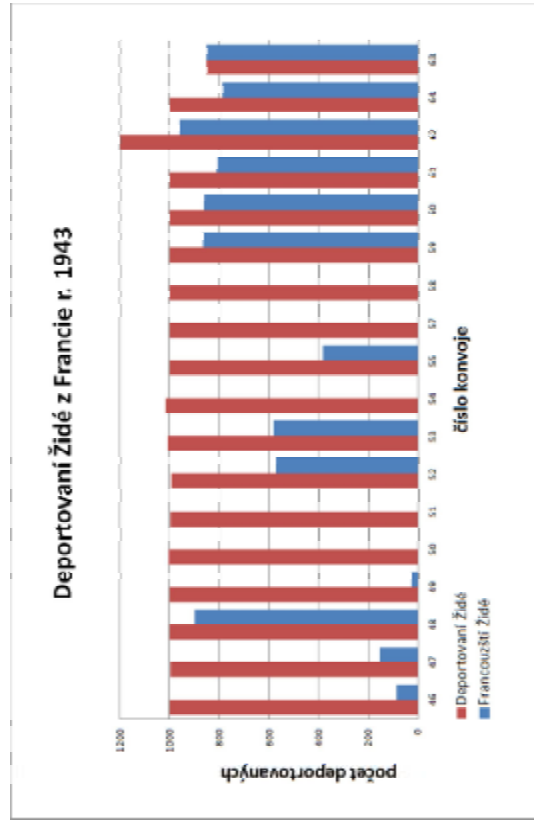
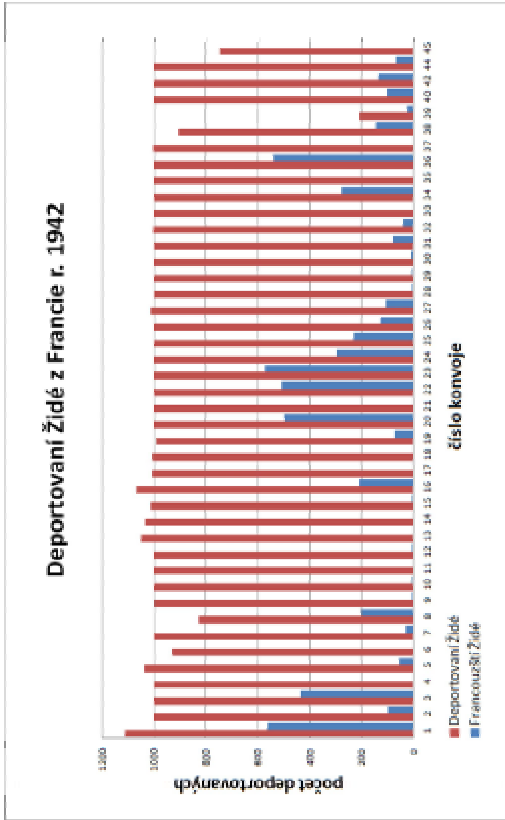

Francie a Židé

Francouzští zaměstnanci v Německu

8 ROZSUDKY VYNESENÉ TRIBUNÁLEM

Trest smrti

Alfred Jodl – náčelník Operačního štábu Vrchního velitelství branné moci

Alfred Rosenberg - filozof strany

Hermann Göring - vrchní velitel Luftwaffe a Hitlerův zástupce

Joachim von Ribbentrop – ministr zahraničí

Ernst Kaltenbrunner - šéf bezpečnostní služby a velitel RSHA

Martin Bormann – vůdcův tajemník (odsouzen v nepřítomnosti)

Arthur Seyss-Inquart – guvernér Rakouska a nizozemský komisař

Wilhelm Frick – ministr vnitra a říšský protektor v Čechách a na Moravě

Hans Frank – guvernér Polska

Wilhelm Keitel – polní maršál a náčelník štábu vrchního velitelství

Fritz Sauckel – zmocněnec pro nasazení pracovních sil

Julius Streicher – majitel a vydavatel protižidovského listu Der Stürmer

Doživotí

Walter Funk – ministr hospodářství

Rudolf Hess – Hitlerův zástupce a vůdce NSDAP

Erich Raeder – velkoadmirál a vrchní velitel námořnictva

20 let

Albert Speer – Hitlerův architekt a ministr zbrojení

Baldur von Schirach – vůdce sdružení nacistické mládeže Hitler-Jugend

15 let

Konstantin von Neurath – Ministr zahraničí do roku 1938, první protektor Čech a Moravy

10 let

Karl Dönitz – admirál a Hitlerův nástupce ve funkci hlavy státu

Stíhání zastaveno

Gustav Krupp von Bohlenund Halbach - ředitel koncernu Krupp

Robert Ley - vedoucí německé pracovní fronty – Deutsche Arbeitsfront

Osvobození

Hans Fritzsche – vedoucí říšského rozhlasu

Franz von Papen – bývalý kancléř, velvyslanec v Rakousku a v Turecku

Hjalmar Schacht – prezident říšské banky, ministr hospodářství do roku 1937